

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Plan współpracy rozwojowej w 2023 roku

realizowany za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową, ze środków MSZ oraz ze środków innych organów administracji publicznej działających w obszarze współpracy rozwojowej

Warszawa, grudzień 2022 r.

Spis treści

Wstęp	4
Część pierwsza	5
I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej, finansowanej ze środków MSZ oraz ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na dwustronną współpracę rozwojową	5
A. WYBRANE KRAJE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO	6
BIAŁORUŚ	6
GRUZJA	6
MOŁDAWIA	8
UKRAINA	9
B. AFRYKA SUBSAHARYJSKA	10
ETIOPIA, KENIA, SENEGAL, TANZANIA	10
C. BLISKI WSCHÓD	12
LIBAN	12
PALESTYNA	14
II. Priorytety horyzontalne polskiej współpracy rozwojowej	15
III. Pomoc humanitarna	16
IV. Edukacja globalna	18
V. Spójność polityk na rzecz rozwoju	19
VI. Walka ze skutkami COVID-19	19
VII. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	20
VII. Współpraca z sektorem prywatnym	21
VIII. Współpraca rozwojowa w ramach organizacji międzynarodowych	21
IX. Działania informacyjne	22
X. Ocena skuteczności realizacji celów współpracy rozwojowej	22
XI. Formy i zasady współpracy z partnerami polskiej współpracy rozwojowej	23
A. Inicjatywy flagowe	23
B. Projekty realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki im podległe	24
C. Projekty realizowane za pośrednictwem organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, publicznych szkół wyższych, instytutów badawczych, Polskiej Akademii Nauk oraz jej jednostek naukowych i organizacyjnych	24
D. Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej	26
E. Projekty realizowane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych	26
F. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi	27
G. Twinning i TAIEX	27

H. Inne formy współpracy.....	27
Część druga	29
Zadania z zakresu współpracy rozwojowej, przewidziane do realizacji w 2023 r. przez organy administracji rządowej oraz Narodowy Bank Polski, finansowane ze środków, których ww. są dysponentami.	29
Część trzecia	39
Udział Polski w realizacji polityki rozwojowej Unii Europejskiej	39
A. Składka do budżetu ogólnego UE.....	39
B. Składka na Europejski Fundusz Rozwoju (EFR).....	39
C. Udział Polski w finansowaniu Unijnego Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji.....	40
D. Udział Polski w finansowaniu instrumentu wsparcia dla Ukrainy na 2023 r. (MFA+).....	41
Załącznik I Podział środków w rezerwie celowej.....	42
Załącznik II. Projekty realizowane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych.....	43
Załącznik III Matryca rezultatów	44
Załącznik IV Zestawienie projektów realizowanych w 2023 r. w ramach drugiego i trzeciego modułu	61

Wstęp

Plan współpracy rozwojowej w 2023 roku realizuje założenia *Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2021–2030 „Solidarność dla rozwoju”* (dalej jako „Program 2021–2030”).

Plan został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1425). Określa kierunki, cele i formy działań w obszarze współpracy rozwojowej oraz wysokość środków finansowych kierowanych przede wszystkim do krajów partnerskich za pośrednictwem instrumentów współpracy bilateralnej oraz wielostronnej.

Polska, poprzez współpracę rozwojową, przyczynia się do budowy bardziej zrównoważonego świata dla obecnych i przyszłych pokoleń. Podejmowane działania służą wspieraniu krajów partnerskich polskiej współpracy rozwojowej w realizacji celów zrównoważonego rozwoju (CZR)¹.

W 2022 roku rosyjska agresja wobec Ukrainy wywołała bezprecedensowy kryzys migracyjny i rozwojowy. Spowodowane zniszczenia infrastruktury, degradacja środowiska naturalnego oraz utrata potencjału ludzkiego i gospodarczego stanowią istotne zagrożenie dla przyszłości kraju, dlatego w 2023 r. Polska nadal będzie udzielać pomocy humanitarnej Ukrainie. Jednocześnie priorytetem polskiej pomocy rozwojowej będzie jej odbudowa oraz wsparcie ukraińskich instytucji i społeczeństwa w odpowiedzi na konflikt. Projekty realizowane w ramach Polskiej pomocy w miarę możliwości będą nakierowane na łagodzenie i przeciwdziałanie skutkom rosyjskiej agresji wobec Ukrainy w państwach partnerskich.

Polska współpraca rozwojowa będzie również angażować się na rzecz przywrócenia równowagi w wymiarze globalnym, w szczególności wobec zagrożeń dla bezpieczeństwa żywnościowego oraz perspektywy masowych migracji ludności. Niestabilny dostęp do żywności na świecie, a szczególnie w regionie Afryki i Bliskiego Wschodu, jest rezultatem wielu czynników (zmiany klimatyczne, wpływ pandemii COVID-19, czynniki makroekonomiczne, konflikty lokalne), które potęguje trwająca wojna na Ukrainie.

¹ W niniejszym dokumencie przyjmujemy stosowanie skrótu CZR (cele zrównoważonego rozwoju) w miejsce SDGs (*Sustainable Development Goals*), stosując się do wykładni Rady Języka Polskiego z dnia 21 września 2020 r.

Część pierwsza

I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej, finansowanej ze środków MSZ oraz ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na dwustronną współpracę rozwojową

Priorytetowy zasięg geograficzny inicjatyw polskiej współpracy rozwojowej w 2023 r. obejmuje:

- **cztery kraje Partnerstwa Wschodniego: Białoruś, Gruzję, Mołdawię i Ukrainę;**
- **dwa kraje Bliskiego Wschodu: Liban i Palestynę;**
- **cztery kraje Afryki Subsaharyjskiej: Etiopię, Kenię, Senegal i Tanzanię.**

Zgodnie z priorytetami tematycznymi wyznaczonymi w Programie 2021–2030, którymi są:

- pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- równe szanse
 - edukacja
 - godna praca
 - przedsiębiorczość
 - redukcja nierówności
 - zrównoważone miasta
- zdrowie
- klimat i zasoby naturalne
 - czysta woda i warunki sanitarne
 - lasy i różnorodność biologiczna
 - odnawialne źródła energii

oraz zgodnie z zapisami „Krajowego Planu Działania na rzecz wdrażania *Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka* na lata 2021–2024” będziemy wdrażać, wyznaczone w Agendzie ONZ 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności założenia: celu 16. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje, celu 4. Dobra jakość edukacji, celu 8. Wzrost gospodarczy i godna praca, celu 10. Mniej nierówności, celu 3. Dobre zdrowie i jakość życia, celu 6. Czysta woda i warunki sanitarne, celu 11. Zrównoważone miasta i społeczności oraz celu 13. Działania w dziedzinie klimatu.

Plan zawiera również informacje na temat wielostronnego wymiaru współpracy rozwojowej Polski, w tym przede wszystkim w ramach Unii Europejskiej oraz organizacji międzynarodowych (OECD, System Narodów Zjednoczonych i inne).

Wydarzenia międzynarodowe, w tym pandemia Covid-19, a obecnie także agresja Rosji na Ukrainę, opóźniły rozpoczęcie prac nad tworzeniem strategii krajowych z krajami partnerskimi. W 2023 roku odbędą się konsultacje w celu wypracowania założeń strategii.

Działania podejmowane w ramach polskiej współpracy rozwojowej nakierowane zostaną ponadto na zapewnienie skutecznej ochrony osobom prześladowanym ze względu na religię i wyznanie lub inne przekonania – zarówno poprzez udzielanie pomocy ofiarom takich prześladowań, czy kierowanie wsparcia do rządów i instytucji walczących z ich przejawami i przyczynami.

Działania RP będą w znacznym stopniu nakierowane na zapewnienie godnego życia w dobrym zdrowiu poprzez poprawę standardów ochrony zdrowia, również w kontekście przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii COVID-19. Szczególnie istotna będzie w tym kontekście realizacja, w ramach ustalonych priorytetów tematycznych, inicjatyw polegających na leczeniu i wzmacnianiu profilaktyki zdrowotnej. Wśród możliwych działań rozwojowych mogą znaleźć się też takie, które polegają na wsparciu sektorów gospodarki szczególnie dotkniętych następstwami pandemii.

Niezależnie od wskazanych priorytetów geograficznych, pomoc kierowana będzie do krajów, w których wystąpią zwiększone potrzeby wynikające z międzynarodowej sytuacji politycznej, priorytetów polskiej polityki zagranicznej lub zdarzeń o charakterze kryzysowym. W 2023 r. działania takie podejmowane będą między innymi w odniesieniu do krajów Bałkanów Zachodnich.

A. WYBRANE KRAJE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

BIAŁORUŚ

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

- a) budowa społeczeństwa obywatelskiego, w tym zapewnienie elastycznego, inkluzywnego, partycypacyjnego i reprezentatywnego procesu podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach administracji;
- b) promocja i wspieranie dobrego rządzenia, przestrzegania praw człowieka i stosowania zasad demokracji, w tym dostępu do rzetelnej informacji.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej. Działania służące osiągnięciu rezultatu b) będą realizowane przez TV Belsat.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4): ułatwianie dostępu do wysokiej jakości edukacji i kształcenia zawodowego.

Działania służące osiągnięciu rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

GRUZJA

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

- a) budowa profesjonalnych, transparentnych, działających dla dobra i bezpieczeństwa publicznego i zgodnie z prawem instytucji krajowych i lokalnych; w tym w zakresie kluczowych reform wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej z UE;
- b) budowa społeczeństwa obywatelskiego, w tym zapewnienie elastycznego, inkluzywnego, partycypacyjnego i reprezentatywnego procesu podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach administracji;
- c) rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej do zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom wynikającym

z działalności człowieka oraz do reagowania na ww. klęski i katastrofy, a także wzrost zdolności operacyjnych w tym zakresie.

Działania służące osiągnięciu rezultatów a) i c) będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej. Dodatkowo, rezultat opisany w pkt b) będzie realizowany za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) ułatwianie dostępu do wysokiej jakości edukacji i kształcenia zawodowego;
- b) poprawa stanu infrastruktury placówek edukacyjnych, uwzględniająca potrzeby osób z niepełnosprawnością;
- c) wsparcie systemu edukacji i szkoleń dzieci oraz osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym podnoszenie kompetencji kadr nauczycielskich.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej. Działania służące osiągnięciu rezultatu b) będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023”. Działania służące osiągnięciu rezultatu c) będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej.

3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8):

- a) wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy;
- b) wsparcie wdrażania polityk promujących zrównoważoną turystykę, która umożliwi tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych produktów i dziedzictwa przyrodniczego;
- c) wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, m. in. poprzez transfer technologii i wiedzy służących innowacyjności gospodarczej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej.

4. Zdrowie (CZR 3): poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej oraz usług społecznych dla grup marginalizowanych, w tym dla osób z niepełnosprawnością, dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej oraz ofiar przemocy.

Działania służące osiągnięciu rezultatu będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023”.

5. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13):

- a) wsparcie administracji publicznej na wszystkich szczeblach w zakresie zapewnienia skutecznego zarządzania środowiskiem oraz w zakresie adaptacji do zmian klimatu, w tym w dostosowaniu przepisów wewnętrznych do norm Unii Europejskiej;
- b) wspomaganie sektora publicznego, włącznie z lokalnym szczeblem samorządowym, w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej i Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

MOŁDAWIA

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

- a) budowa profesjonalnych, transparentnych, działających dla dobra i bezpieczeństwa publicznego oraz zgodnie z prawem instytucji krajowych i lokalnych; w tym w zakresie kluczowych reform wynikających z przygotowania do członkostwa w UE;
- b) rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej do zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom wynikającym z działalności człowieka oraz reagowania na ww. klęski i katastrofy, a także wzrost zdolności operacyjnych w tym zakresie.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej i Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4): ułatwianie dostępu do wysokiej jakości edukacji i kształcenia zawodowego.

Działania służące osiągnięciu rezultatu będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8):

- a) wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy;
- b) wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, m.in. poprzez transfer technologii i wiedzy służących innowacyjności gospodarczej;
- c) wsparcie wdrażania polityk promujących zrównoważoną turystykę, która umożliwi tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych produktów i dziedzictwa przyrodniczego.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023”. Działania służące osiągnięciu rezultatów a) i b) będą realizowane dodatkowo za pośrednictwem organów administracji rządowej i Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

4. Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR 11):

- a. poprawa jakości życia mieszkańców miast poprzez rewitalizację przestrzeni miejskich, modernizację usług komunalnych oraz zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu przestrzenią miejską;
- b. wsparcie korzystnych ekonomicznie, społecznie i środowiskowo połączeń pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi poprzez wzmocnienie krajowego i regionalnego planowania rozwoju.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej i Fundacji Solidarności Międzynarodowej, natomiast działania służące osiągnięciu rezultatu b) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

5. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13):

- a) wsparcie administracji publicznej na wszystkich szczeblach w zakresie zapewnienia skutecznego zarządzania środowiskiem oraz w zakresie adaptacji do zmian klimatu, w tym w dostosowaniu przepisów wewnętrznych do norm Unii Europejskiej;
- b) wspomaganie sektora publicznego, włącznie z lokalnym szczeblem samorządowym, w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

UKRAINA

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16):

- a) budowa profesjonalnych, transparentnych, działających dla dobra i bezpieczeństwa publicznego i zgodnie z prawem instytucji krajowych i lokalnych; w tym w zakresie kluczowych reform wynikających z przygotowania do członkostwa w UE;
- b) budowa społeczeństwa obywatelskiego, w tym zapewnienie elastycznego, inkluzywnego, partycypacyjnego i reprezentatywnego procesu podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach administracji.
- c) rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej do zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom, wynikającym z działalności człowieka i reagowania na ww. klęski i katastrofy, a także wzrost zdolności operacyjnych w tym zakresie.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej i Fundacji Solidarności Międzynarodowej, natomiast działania służące osiągnięciu rezultatów b) i c) w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej i Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4): ułatwianie dostępu do wysokiej jakości edukacji i kształcenia zawodowego.

Działania służące osiągnięciu rezultatu będą realizowane za pośrednictwem programu Unii Europejskiej „EU4Skills” oraz organów administracji rządowej.

3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8):

- a) wsparcie przedsiębiorczości oraz odbudowy i rozwoju przedsiębiorstw wśród osób poszkodowanych w wyniku konfliktu zbrojnego;
- b) wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy;
- c) wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, m.in. poprzez transfer technologii i wiedzy służących innowacyjności gospodarczej.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane we współpracy z biurem UNDP na Ukrainie. Działania służące osiągnięciu rezultatów b) i c) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

4. Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR 11):

- a. wsparcie procesów opracowania i wdrażania polityk, programów i instrumentów w zakresie odbudowy, modernizacji i zrównoważonego rozwoju miast i terytoriów;
- b. wsparcie korzystnych ekonomicznie, społecznie i środowiskowo połączeń pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi poprzez wzmocnienie krajowego i regionalnego planowania rozwoju.

Działania służące osiągnięciu rezultatu a) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej oraz w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023”, natomiast działania służące osiągnięciu rezultatu b) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

5. Zdrowie (CZR 3): poprawa jakości i dostępu do opieki zdrowotnej oraz usług społecznych dla osób poszkodowanych w wyniku konfliktu zbrojnego.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatu będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej, organizacji międzynarodowych i Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

6. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13):

- a) wsparcie administracji publicznej na wszystkich szczeblach w zakresie zapewnienia skutecznego zarządzania środowiskiem oraz w zakresie adaptacji do zmian klimatu, w tym w dostosowaniu przepisów wewnętrznych do norm Unii Europejskiej, uwzględniające w szczególności odbudowę potencjału tych instytucji po stratach poniesionych podczas agresji militarnej Federacji Rosyjskiej;
- b) wspomaganie sektora publicznego, włącznie z lokalnym szczeblem samorządowym, w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej.

B. AFRYKA SUBSAHARYJSKA

ETIOPIA, KENIA, SENEGAL, TANZANIA

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16): budowa potencjału administracji publicznej, w tym administracji skarbowej oraz zwiększenie zdolności operacyjnych, zwłaszcza w zakresie reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy naturalne oraz wynikające z działalności człowieka oraz zapobiegania im, w tym poprzez rozwój krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) usuwanie wszelkich barier – zarówno fizycznych, jak i mentalnych – w dostępie do edukacji na wszystkich poziomach, zwłaszcza wyrównywanie szans edukacyjnych dziewczynek i młodych kobiet oraz osób z grup zagrożonych wykluczeniem z uwagi na niepełnosprawność;
- b) poprawa warunków nauczania, w tym budowa i poprawa infrastruktury ośrodków edukacyjnych z uwzględnieniem poprawy warunków sanitarnych, dostępu do wody i energii elektrycznej (w szczególności z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii);
- c) wzrost kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej i wspieranie współpracy akademickiej;
- d) zwiększenie dostępu do kształcenia technicznego i zawodowego, w szczególności w sektorach rolnictwa i przetwórstwa, zielonych technologii i IT.

3. Równe szanse – godna praca (CZR 8): budowa przyjaznego środowiska, w tym środowiska podatkowego, zachęcającego do tworzenia dobrej jakości miejsc pracy, odpowiadających na potrzeby lokalnej gospodarki i rynku pracy, zwłaszcza w rolnictwie i sektorach niskoemisyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet, osób młodych oraz osób z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami.

4. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8): wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, budowy systemu podatkowego przyjaznego dla przedsiębiorców oraz zwiększenia konkurencyjności, wydajności i innowacyjności, szczególnie przedsiębiorstw non-profit, grup producenckich, kooperatyw i spółdzielni pracy, a także małych i średnich przedsiębiorstw. Preferowanymi obszarami wsparcia są:

- sektor rolno-spożywczy, w tym przetwórstwo i przechowywanie żywności;
- gospodarka odpadami, w tym recycling;
- turystyka.

5. Zdrowie (CZR 3):

- a) rozbudowa i modernizacja systemów oraz infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej podmiotów leczniczych, a także podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, w tym w szczególności w zakresie opieki okołoporodowej;
- b) leczenie i profilaktyka chorób zakaźnych;
- c) zwalczanie głodu i niedożywienia, w szczególności dzieci, kobiet w ciąży i matek karmiących poprzez wsparcie podstawowej opieki medycznej oraz szkolenia z zakresu zdrowego żywienia dzieci;
- d) promocja, wdrażanie i rozwój edukacji zdrowotnej i higieniczno-prewencyjnej.

6. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13):

- a) wzmocnienie zdolności adaptacyjnych i odporności na zagrożenia klimatyczne i katastrofy naturalne;
- b) poprawa infrastruktury wodnej i sanitarnej, w szczególności w ośrodkach zdrowia, szkołach, instytucjach użyteczności publicznej oraz w dużych skupiskach miejskich;

- c) wsparcie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, w tym endemicznych gatunków roślin i zwierząt, a także ochrony, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania ekosystemów;
- d) zwiększenie efektywności energetycznej oraz zwiększenie dostępu do usług energetycznych ze źródeł odnawialnych, w szczególności w ośrodkach edukacyjnych, ośrodkach zdrowia, instytucjach użyteczności publicznej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych.

C. BLISKI WSCHÓD

LIBAN

1. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16): budowa potencjału administracji publicznej oraz zwiększenie zdolności operacyjnych zwłaszcza w zakresie reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy naturalne oraz wynikające z działalności człowieka i zapobiegania im, w tym poprzez rozwój krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego.

2. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) zapewnienie na wszystkich poziomach nauczania wysokiej jakości edukacji odpowiadającej współczesnym wyzwaniom i nowoczesnym standardom oraz zwiększanie liczby kształcących się osób;
- b) usuwanie wszelkich barier – zarówno fizycznych, jak i mentalnych – w dostępie do edukacji na wszystkich poziomach, w tym wyrównywanie szans edukacyjnych dziewczynki i młodych kobiet, dzieci osieroconych oraz zagrożonych wykluczeniem z uwagi na niepełnosprawność;
- c) poprawa jakości i warunków nauczania, a także infrastruktury placówek oświatowych, z uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa i higieny, dostępu do wody oraz energii elektrycznej (w szczególności z wykorzystaniem źródeł odnawialnych).

3. Równe szanse – przedsiębiorczość i godna praca (CZR 8):

- a) rozwój i promocja przedsiębiorczości, aktywności zawodowej i zatrudnienia, szczególnie kobiet i młodzieży, w tym w zakresie prowadzenia jednoosobowej lub rodzinnej działalności gospodarczej;
- b) zwiększenie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności przedsiębiorstw non-profit, grup producenckich, kooperatyw i spółdzielni, zwłaszcza w sektorze rolno-spożywczym;
- c) zwiększenie dostępu do kształcenia zawodowego, doradztwa zawodowego oraz przekwalifikowania, w szczególności kobiet i młodzieży;
- d) tworzenie dobrej jakości miejsc pracy dostosowanych do potrzeb lokalnej gospodarki i rynku pracy, zwłaszcza w sektorach rolnictwa i przetwórstwa, zielonych technologii i IT, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet, osób młodych i osób z niepełnosprawnością.

4. Redukcja nierówności (CZR 10):

- a) wsparcie działań na rzecz zwiększania dostępu do usług społecznych osób z grup zagrożonych wykluczeniem, w szczególności w regionach nieurbanizowanych, w tym poprzez eliminowanie dyskryminujących polityk i praktyk;
- b) przeciwdziałania wszelkim formom przemocy wobec kobiet i dziewcząt.

5. Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR 11):

- a) poprawa jakości życia mieszkańców, rewitalizacja zniszczonych dzielnic oraz modernizacja usług komunalnych, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami i zabezpieczenia przeciwpożarowego;
- b) przeciwdziałanie negatywnym skutkom urbanizacji, w szczególności w zakresie eksploatacji oraz zanieczyszczenia środowiska.

6. Zdrowie (CZR 3):

- a) budowa i modernizacja systemów oraz infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej podmiotów leczniczych, a także wsparcie funkcjonowania lokalnych ośrodków zdrowia;
- b) przeciwdziałanie i leczenie chorób zakaźnych (w tym COVID-19), prowadzenie programów szczepień, a także promocja i wdrażania edukacji zdrowotnej oraz prewencyjnej;
- c) zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do opieki zdrowotnej wysokiej jakości, w tym rehabilitacji;
- d) wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej oraz podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, w tym dostosowanie do współczesnych wyzwań oraz technologii, z uwzględnieniem obsługi specjalistycznego sprzętu.

7. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13):

- a) wzmocnienie zdolności adaptacyjnych i odporności na zagrożenia klimatyczne i katastrofy naturalne;
- b) obniżenie poziomu wytwarzania odpadów poprzez m.in. zapobieganie ich powstawaniu oraz przetwarzanie powstałych już odpadów, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w tym przez recykling i przygotowanie do ponownego użycia;
- c) podejmowanie działań na rzecz zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, w tym ograniczenie poziomu wytwarzania ścieków, przetwarzanie już powstałych, zmniejszenie ilości odprowadzanych, nieoczyszczonych ścieków;
- d) poprawa dostępu do czystej wody i sanitariatów w szczególności w instytucjach użyteczności publicznej, dużych skupiskach miejskich oraz dla osób zagrożonych wykluczeniem;
- e) wsparcie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, w tym endemicznych gatunków roślin i zwierząt, a także ochrony, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania ekosystemów;
- f) zwiększenie efektywności energetycznej i dostępu do usług energetycznych ze źródeł odnawialnych oraz technologii energooszczędnych, w szczególności w instytucjach użyteczności publicznej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem organów administracji rządowej i polskich placówek dyplomatycznych.

PALESTYNA

1. Równe szanse – edukacja (CZR 4):

- a) zapewnienie na wszystkich poziomach nauczania wysokiej jakości edukacji, odpowiadającej współczesnym wyzwaniom i nowoczesnym standardom oraz zwiększanie liczby kształcących się osób;
- b) usuwanie wszelkich barier – zarówno fizycznych, jak i mentalnych – w dostępie do edukacji na wszystkich poziomach, w tym wyrównywanie szans edukacyjnych dziewczynek i młodych kobiet oraz osób zagrożonych wykluczeniem z uwagi na niepełnosprawność;
- c) poprawa jakości i warunków nauczania, a także infrastruktury placówek oświatowych, z uwzględnieniem bezpiecznych i higienicznych warunków, dostępu do wody oraz energii elektrycznej (w szczególności z wykorzystaniem źródeł odnawialnych).

2. Równe szanse – przedsiębiorczość i godna praca (CZR 8):

- a) tworzenie dobrej jakości miejsc pracy, zwłaszcza w sektorach rolnictwa i przetwórstwa, zielonych technologii i IT, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet, osób młodych oraz osób z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami;
- b) zwiększenie dostępu (w szczególności kobiet i młodzieży) do kształcenia zawodowego, doradztwa zawodowego oraz przekwalifikowania;
- c) rozwój i promocja przedsiębiorczości, aktywności zawodowej i zatrudnienia, szczególnie kobiet i młodzieży, w tym w zakresie prowadzenia jednoosobowej lub rodzinnej działalności gospodarczej;
- d) zwiększenie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności, szczególnie przedsiębiorstw non-profit, grup producenckich, kooperatyw i spółdzielni, a także małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w sektorze rolno-spożywczym.

3. Redukcja nierówności (CZR 10): wsparcie działań na rzecz zwiększania dostępu do usług społecznych osób z niepełnosprawnością i ze szczególnymi potrzebami, w szczególności w regionach niezurbanizowanych, w tym poprzez eliminowanie dyskryminujących polityk i praktyk.

4. Zdrowie (CZR 3):

- a) budowa i modernizacja systemów oraz infrastruktury medycznej, sanitarnej i administracyjnej podmiotów leczniczych, a także wsparcie funkcjonowania lokalnych ośrodków zdrowia;
- b) zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do opieki zdrowotnej wysokiej jakości, w tym rehabilitacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością, osób ze szczególnymi potrzebami oraz mieszkańców obszarów z ograniczonym dostępem do usług medycznych;
- c) wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej i podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego, w tym dostosowanie do współczesnych wyzwań oraz technologii.

5. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13): wsparcie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, w tym endemicznych gatunków roślin i zwierząt, a także ochrony, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania ekosystemów.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023” oraz za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych.

II. Priorytety horyzontalne polskiej współpracy rozwojowej

Wszelkie działania rozwojowe w ramach przyjętych priorytetów geograficznych i tematycznych powinny być oparte na przeświadczeniu, że fundament zrównoważonego świata jest dbałość o środowisko oraz równe szanse i ochrona przed prześladowaniami i dyskryminacją z jakiegokolwiek przyczyny, w tym ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, narodowość, pochodzenie etniczne, religię, wyznanie lub inne przekonania. Wszystkie projekty powinny być poprzedzone analizą pod kątem zgodności ze wskazanymi priorytetami przekrojowymi. W kryteriach oceny konkursowej zostanie uwzględnione kryterium zgodności projektu z priorytetami przekrojowymi.

Równe szanse i ochrona przed prześladowaniami i dyskryminacją

Przedsięwzięcia realizowane w ramach polskiej współpracy rozwojowej powinny bezpośrednio lub pośrednio przyczyniać się do poprawy sytuacji równościowej w miejscu realizacji projektu, między innymi poprzez zwalczanie praktyk dyskryminacyjnych, podejmowanie działań przeciwdziałających barierom w dostępie do pomocy z jakiegokolwiek przyczyny lub zwalczanie szkodliwych stereotypów.

Polska kieruje się zasadą, że nikt nie powinien być dyskryminowany ze względu na płeć, wiek, narodowość lub pochodzenie etniczne, status społeczny, religię lub wyznanie, światopogląd, stan zdrowia, niepełnosprawność, ani z jakiegokolwiek innego powodu. Zasada ta będzie kluczowa również w realizacji działań z zakresu współpracy rozwojowej. Co za tym idzie, projekty finansowane ze środków polskiej współpracy rozwojowej powinny:

- respektować zasady równych szans i równego traktowania;
- nie dyskryminować z jakiegokolwiek powodu i nie wzmacniać istniejących nierówności;
- identyfikować grupy szczególnie narażone na prześladowania lub dyskryminację i odpowiadać na takie zagrożenia;
- uwzględniać sytuację równościową w obszarze interwencji – od planowania, poprzez implementację i ewaluację po raportowanie;
- zapewniać równe szanse w angażowanie się kobiet i mężczyzn w realizację działań;
- identyfikować ryzyka prześladowań lub dyskryminacji i im przeciwdziałać.

Działania wpisujące się w priorytety przekrojowe mogą mieć charakter samodzielny lub uzupełniający i wzmacniający efekty zrealizowanych inicjatyw, obejmujące kontynuację priorytetów wyznaczonych przez Polskę podczas jej członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ oraz osiągnięcie celów określonych w Krajowym Planie Działania na rzecz realizacji Agendy ONZ dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa.

Działania na rzecz klimatu

Uznanie aspektu klimatycznego za priorytetowy w działaniach rozwojowych jest zgodne z umowami międzynarodowymi, do których przystąpiła Polska, m.in. Porozumieniem paryskim i Konwencją o różnorodności biologicznej. Zmiany klimatu zostały uznane za jedno z największych zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju i skutecznej walki z ubóstwem. Postępujące skutki zmian wpływają na

najważniejsze sektory - zdrowie, rolnictwo, produkcję żywności, środowisko, dostęp do wody – pogarszając sytuację życiową milionów osób.

Polska współpraca rozwojowa powinna:

- nie szkodzić środowisku naturalnemu;
- dostrzegać w zmianach klimatycznych ryzyko dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju;
- dążyć do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych związanych z działaniami projektowymi;
- wspierać efektywne funkcjonowanie gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu;
- sprzyjać budowaniu potencjału wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz adaptacji do zmian klimatu i łagodzeniu ich skutków;
- promować zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi, ochronę bioróżnorodności oraz ekosystemów.

III. Pomoc humanitarna

Atak Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 r. doprowadził do katastrofy humanitarnej na ogromną skalę, która dotknęła miliony ludzi, zmuszonych do ucieczki z dotkniętych wojną miast i wsi. Trwająca na terytorium Ukrainy bezprecedensowa, pełnowymiarowa wojna spowodowała masowe zniszczenia materialne i największy od II wojny światowej kryzys uchodźczy w tej części świata.

Gwałtowna eskalacja działań militarnych wojsk Federacji Rosyjskiej na terytorium Ukrainy i konsekwencje wojny ponoszone przez miliony cywilnych mieszkańców tego kraju wymusiły radykalną zmianę priorytetów polskiej pomocy humanitarnej.

Od rozpoczęcia agresji Rosji granicę polsko-ukraińską przekroczyło ponad 7,2 mln uchodźców z Ukrainy, głównie kobiety i dzieci, z czego ok. 1,49 mln uchodźców wojennych znalazło stałe schronienie w naszym kraju². Liczba uchodźców wewnętrznych w Ukrainie osiągnęła ok. 7 mln, a łączna liczba obywateli Ukrainy zmuszonych opuścić swój kraj to prawie 12 mln osób.³

Według szacunków agend ONZ, Biura Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców i Światowej Organizacji ds. Migracji, około 13 mln cywilów zostało uwięzionych w miejscach otoczonych walkami, skąd nie są w stanie się ewakuować. Większość spośród tych osób nie jest w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb tj. żywność, woda czy leki.

Według partnerów ONZ, blisko 4,1 mld USD będzie pilnie potrzebne na zaspokojenie potrzeb 17 mln osób w Ukrainie i poza nią, w tym 2,25 mld USD na zaspokojenie rosnących potrzeb humanitarnych w tym państwie. Warunki humanitarne pogarszają się zarówno we wschodniej, jak i południowej części kraju; na szeroką skalę występują zakłócenia w dostawach energii elektrycznej, wody i gazu. UNHCR szacuje, że ponad połowa populacji Ukrainy (ok. 24 mln osób) będzie potrzebowała pomocy

² Źródło: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine/location/10781> [dostęp 23 listopada 2022 r.]

³ Źródło: UNHCR Ukraine situation flash update No 28 z 2 września 2022 r.

<https://reliefweb.int/attachments/7f06e778-f1bc-47c0-8160-61d401d39295/20220902%20Ukraine%20situation%20flash%20update%20No%2028.pdf>

humanitarnej oraz ochrony w najbliższym czasie. Kryzys pogłębiają ataki Rosji na ukraińską infrastrukturę krytyczną prowadzone w celu sterroryzowania ludności cywilnej.

Z tych przyczyn w 2023 r. Polska będzie kontynuować niesienie pomocy humanitarnej obywatelom Ukrainy w kraju i w państwach zagrożonych kryzysem humanitarnym, spowodowanym masową migracją Ukraińców uciekających przed rosyjską agresją.

Rosja jest odpowiedzialna za zaburzenie globalnych łańcuchów produkcji i dostaw żywności. Długotrwałe zatrzymanie eksportu ukraińskiego zboża na rynki afrykański i bliskowschodni prowadzi do globalnego kryzysu żywnościowego i zarazem humanitarnego. Ok. 1/3 światowego ziarna i 80% oleju słonecznikowego jest produkowane przez Ukrainę i Rosję. Ponad 75% eksportu pszenicy z Ukrainy i Rosji w 2020 r. trafiło do krajów Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Co najmniej 222 miliony ludzi w 53 krajach stanie w obliczu poważnego braku bezpieczeństwa żywnościowego i będzie potrzebować pilnej pomocy. Głód jest bardzo realnym zagrożeniem dla 45 milionów ludzi w 37 krajach.

Pilnie potrzebne jest dodatkowe wsparcie dla krajów uzależnionych od importu zboża z Ukrainy i Rosji, w tym pomoc rzeczowa i finansowa, wspólne projekty pomocowe, działania na rzecz zmniejszenia uzależnienia od importu żywności. Z 19 państw-ognisk głodu, w krytycznej sytuacji znajduje się: Afganistan, Etiopia, Nigeria, Somalia, Sudan Południowy i Jemen.⁴

Pomimo kryzysu trwającego w naszym bezpośrednim otoczeniu, Polska nie wycofa pomocy dla partnerów z Bliskiego Wschodu, którzy ponoszą znaczne konsekwencje kryzysu uchodźczego spowodowanego wojną w Syrii. Polska pozostaje przy stanowisku, że wywoływane przez kryzysy migracje nie tylko powodują zagrożenie dla życia, zdrowia i godności jednostek, ale również mogą prowadzić do destabilizacji całych społeczeństw w przyjmujących uchodźców krajach docelowych. Dlatego pomoc na rzecz Iraku, Libanu i Jordanii, z którymi Polska buduje partnerstwa w obszarze humanitarnym od początku kryzysu w Syrii, będzie utrzymana. Polska będzie również kontynuować wsparcie dla ludności państw objętych długotrwałym kryzysem i szczególnie zagrożonych głodem (Jemen, Syria, Afganistan). Dodatkowo, specjalna rezerwa pozwoli na stosowne reagowanie w przypadkach nagłych i rozległych kryzysów humanitarnych i katastrof, które mogą wystąpić i już występują w innych rejonach świata (np. kraje Rogu Afryki, Pakistan).

W odpowiedzi na bieżące potrzeby, a także w ramach kontynuacji priorytetów wyznaczonych przez Polskę podczas jej członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ oraz w ramach wdrażania Krajowego Planu Działania na rzecz realizacji Agendy ONZ dotyczącej kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, niesiona przez Polskę pomoc humanitarna będzie koncentrować się na działaniach w następujących obszarach:

- ochrona dzieci w konfliktach zbrojnych,
- wsparcie dla osób z niepełnosprawnością,
- wsparcie na rzecz kobiet – szczególnie na obszarach konfliktów zbrojnych.

⁴ Źródło: DG ECHO Reports on Food Security Release n° 2 – October2022; DG ECHO https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/dg-echo-reports-food-security_en; EC https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/impact-russia%E2%80%99s-war-against-ukraine-global-food-security-%E2%80%93-kc-fns-review-%E2%80%93-october-2022_en

1. Pomoc bilateralna realizowana będzie poprzez:
 - a) realizację przez polskie organizacje pozarządowe projektów wyłonionych w konkursie „Pomoc humanitarna 2023”;
 - b) finansowanie drugich modułów projektów realizowanych przez polskie organizacje pozarządowe w Ukrainie oraz krajach Bliskiego Wschodu w konkursie „Pomoc humanitarna 2022”;
 - c) realizację projektów pomocy bezpośredniej przez polskie placówki zagraniczne
 - d) w zależności od potrzeb – wsparcie polskich organizacji pozarządowych w zakresie udziału w postępowaniach dotacyjnych organizowanych przez znaczących donatorów pomocy humanitarnej, m.in. Komisję Europejską oraz Organizację Narodów Zjednoczonych, poprzez sfinansowanie ewentualnego wkładu własnego.

2. Wsparcie wielostronne koncentrować się będzie na dofinansowaniu programów i projektów organizacji partnerskich, m.in. w działaniach związanych z ochroną ludności na obszarach objętych konfliktami, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dzieci oraz osób z niepełnosprawnościami, a także na udzielaniu pomocy w obszarach trudno dostępnych ze względów bezpieczeństwa, w szczególności za pośrednictwem:
 - a) Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża (ICRC) w ramach Porozumienia o współpracy;
 - b) Biura Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (UN OCHA), w tym OCHA Donor Support Group, której Polska jest członkiem od 2012 r.;
 - c) Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR);
 - d) Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF);
 - e) Światowego Programu Żywnościowego (WFP).

3. Polska będzie reagować na bieżące kryzysy humanitarne wywołane przez klęski żywiołowe w różnych regionach świata.

IV. Edukacja globalna

Edukacja globalna to część kształcenia obywatelskiego i wychowania, która rozszerza ich zakres przez uświadamianie istnienia zjawisk i współzależności globalnych. Jej głównym celem jest przygotowanie odbiorców do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości. Przez współzależności rozumiemy wzajemne powiązania i przenikanie systemów kulturowych, środowiskowych, ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych. Do aktualnych globalnych wyzwań należy zaliczyć m.in. zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa na świecie, poprawę jakości życia w krajach Globalnego Południa, ochronę praw człowieka, zapewnienie zrównoważonego rozwoju, budowanie partnerskich relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy krajami Globalnej Północy i Globalnego Południa. Szczególnie istotne w edukacji globalnej jest tłumaczenie przyczyn i konsekwencji opisywanych zjawisk, przedstawianie perspektywy Globalnego Południa, rozumienie świata jako złożonego i dynamicznie zmieniającego się systemu, kształtowanie krytycznego myślenia i zmiany postaw, ukazywanie wpływu jednostki na globalne procesy i wpływu globalnych procesów na jednostkę.

Działania realizowane w 2023 roku będą zgodne z założeniami edukacji globalnej, określonymi w Wieloletnim Programie Współpracy Rozwojowej 2021–2030, tj. będą:

- zwiększać świadomość opinii publicznej na temat problemów globalnych, również w ramach edukacji nieformalnej i pozaformalnej;
- kreować u odbiorców zachowania przyczyniające się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju *Agendy 2030* w wymiarze lokalnym, regionalnym i globalnym;
- wzmacniać obecność tematyki edukacji globalnej, w programach edukacyjnych na wszystkich szczeblach edukacji formalnej we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki oraz jednostkami mu podległymi.

Poszczególne działania z zakresu edukacji globalnej będą kierowane do określonych grup docelowych, tj. dzieci, młodzieży i dorosłych, w ramach systemu edukacji formalnej, nieformalnej i pozaformalnej.

W sposób priorytetowy traktowane będą działania z dużym potencjałem multiplikacji, o trwałych rezultatach oraz mające na celu podnoszenie jakości inicjatyw edukacyjnych.

MSZ rozpocznie przygotowania do opracowania treści dokumentu o charakterze strategicznym i operacyjnym dotyczącego edukacji globalnej w Polsce.

V. Spójność polityk na rzecz rozwoju

Celem Spójności polityk na rzecz rozwoju (*ang. Policy Coherence for Development, PCD*) jest opracowanie i realizacja polityk przez państwa w taki sposób, aby uniknąć działań, które negatywnie wpływają na rozwój globalny oraz możliwości rozwoju innych państw, w tym również rozwoju społeczno-gospodarczego państw priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej. Jednocześnie państwa powinny dążyć do pogodzenia celów polityk krajowych z celami zrównoważonego rozwoju. W 2023 r. kontynuowana będzie aktywność w obszarach priorytetowych w PCD: *wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych, jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy* (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Finansów), *walka z nielegalnym handlem zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt* (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Klimatu i Środowiska), *upowszechnianie i wdrażanie standardów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR/RBC) w kontekście Spójności polityk na rzecz rozwoju* (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej), *zrównoważone miasta i społeczności oraz klimat, w tym środowisko i morza*.

Działania w obszarach priorytetowych będą realizowane w 2023 roku przez instytucje wiodące we współpracy z MSZ i w konsultacji z innymi resortami.

VI. Walka ze skutkami COVID-19

W walce z pandemią i wciąż pojawiającymi się, nowymi wariantami wirusa niezmiernie ważny jest równy i bezpieczny dostęp do szczepień, testów i leczenia oraz konieczność zastosowania zasady globalnej solidarności. Przy zabezpieczeniu dawek szczepionek dla obywateli Polski, aktywnie włączamy się w inicjatywy mające na celu dzielenie się posiadanymi zapasami z państwami, które odczuwają ich brak.

W sierpniu 2021 roku Polska rozpoczęła proces odsprzedaży i donacji szczepionek dla krajów zgłaszających zapotrzebowanie na szczepionki. W okresie od sierpnia 2021 – do sierpnia 2022 odsprzedano lub podarowano⁵ łącznie ok. 28 mln dawek szczepionek 28 państwom na kilku kontynentach. Łączna ich wartość przekroczyła 300 mln euro. W związku z posiadanymi zapasami szczepionek oraz potrzebą realizacji podpisanych zamówień, w 2023 roku – w ramach solidarności szczepionkowej – w dalszym ciągu będziemy dzielić się z krajami potrzebującymi. W razie konieczności będziemy także wspierać je działaniami medycznych zespołów ratunkowych. Od lipca 2021 pełniśmy rolę koordynatora dla państw członkowskich UE w procesie dzielenia się szczepionkami przeciwko COVID-19 z krajami Partnerstwa Wschodniego. Projekt został oficjalnie zainaugurowany w grudniu 2021. Okres trwania projektu przewidziany został na dwa lata lub do wyczerpania budżetu wynoszącego 35 mln euro. W ramach projektu zrealizowano w marcu i kwietniu 2022 r. przekazanie szczepionek przez Portugalię dla Armenii. Część środków z budżetu projektu została przekierowana na dostarczoną w lipcu pomoc humanitarną dla Ukrainy.

VII. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Istotna część działań objętych Planem realizowana jest przy udziale fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych. Trzeci sektor jest jednym z najważniejszych partnerów rządu RP w realizacji projektów rozwojowych w krajach priorytetowych, dostarczaniu pomocy humanitarnej a także zwiększania świadomości społecznej w zakresie współpracy rozwojowej.

W 2023 r. MSZ zintensyfikuje współpracę z organizacjami pozarządowymi. Poza działaniami realizowanymi w ubiegłych latach (m.in. współpraca przy realizacji konkursów dla sektora pozarządowego, konsultacje planów rocznych i planów wieloletnich, udział w spotkaniach roboczych, współpraca przy organizacji wydarzeń informacyjnych (wystaw, debat i materiałów informacyjno-promocyjnych), podjęte zostaną w szczególności inicjatywy mające na celu:

1. Podnoszenie kompetencji organizacji pozarządowych i ich przedstawicieli w zakresie realizacji projektów (w tym prawidłowego przygotowania ofert oraz rozliczenia realizowanych zadań);
2. Wzmacnianie zdolności merytorycznych i organizacyjnych u średnich i mniejszych podmiotów (w tym w szczególności organizacji działających poza największymi miastami Polski) do realizacji projektów rozwojowych;
3. Zwiększanie usieciowienia organizacji pozarządowych, rozwój ich współdziałania między sobą, a także współpracy między nimi i a jednostkami administracji publicznej i partnerami zagranicznymi.

Realizacja ww. działań, w tym ich forma (szkolenia, warsztaty, spotkania robocze, platforma sieciowa), nastąpi w oparciu o postulaty/potrzeby zgłoszone/zgłaszane do MSZ przez sektor pozarządowy; inicjatywy będą wdrażane w zależności od możliwości finansowo-organizacyjnych resortu.

Działania te mają za zadanie z jednej strony wzmocnienie pozarządowego komponentu polskiej polityki rozwojowej, a z drugiej – zwiększanie świadomości społecznej o podejmowanych przez Polskę

⁵ Sprzedaż non-profit dotyczyła łącznie 14 783 100 dawek za sumę 240 414 150 EUR, darowizna – 12 846 810 dawek za sumę 61 973 727 EUR, wymiana/swap – 299 520 dawek za sumę 4 642 560 EUR.

działaniach, równomiernie na całym terytorium RP, zarówno w dużych aglomeracjach jak i mniejszych ośrodkach.

VII. Współpraca z sektorem prywatnym

Współpraca z sektorem prywatnym będzie nakierowana na realizację celów zrównoważonego rozwoju i prowadzona zgodnie z *Wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka*.

Sektor prywatny odgrywa istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym państw rozwijających się i jest ważnym partnerem w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz redukcji ubóstwa na świecie. W 2023 roku projekty rozwojowe będą uwzględniały aktywizację zawodową pracowników, promowanie przedsiębiorczości oraz poprawę produktywności i konkurencyjności firm.

W 2023 roku MSZ będzie kontynuowało dialog i współpracę z zainteresowanymi podmiotami prywatnymi i instytucjami publicznymi w Polsce, a także organizacjami międzynarodowymi, w zakresie angażowania sektora prywatnego w ramach współpracy rozwojowej. Będziemy m.in. utrzymywać współpracę z wielostronnymi bankami rozwoju, w szczególności w ramach funduszy powierniczych i pod kątem zachęcania polskiego sektora prywatnego do udziału w przetargach międzynarodowych tych instytucji, a także z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w zakresie realizacji projektu *Polish Challenge Fund* (PCF) skierowanego do polskich MŚP, start-upów i instytucji badawczych. W 2023 roku beneficjentem PCF będzie m.in. Republika Mołdawii w związku z uruchomieniem specjalnej edycji w odpowiedzi na kryzys migracyjny w następstwie eskalacji wojny w Ukrainie, kontynuowana będzie również realizacja projektów na Ukrainie (wyłonionych w ramach naboru w 2021 r.).

Kontynuowany będzie także dialog międzyresortowy na temat procesu i zasad udzielania rządowych kredytów pomocy wiązanej, a także udoskonalenia procedur oceny i ewaluacji przedsięwzięć rozwojowych finansowanych za pomocą kredytów. MSZ będzie dążyło do wypełniania rekomendacji DAC OECD dot. niewiązania pomocy, w szczególności dla krajów najstabilniej rozwiniętych (LDCs) i wysoko zadłużonych (HIPC).

Będziemy wspierać włączanie polskich podmiotów w realizację inicjatyw UE, mających na celu zwiększanie zaangażowania sektora prywatnego w pomoc rozwojową.

VIII. Współpraca rozwojowa w ramach organizacji międzynarodowych

W ramach współpracy wielostronnej Polska wpłaca roczne obligatoryjne składki oraz dokonuje wpłat dobrowolnych, wspierając działania rozwojowe wybranych organizacji.

W 2023 roku większość środków przeznaczonych na współpracę wielostronną wydatkowana zostanie w ramach składki do budżetu UE oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR). Wsparcie finansowe udzielone będzie również za pośrednictwem instytucji systemu Narodów Zjednoczonych oraz w ramach programów i funduszy administrowanych przez inne organizacje i instytucje wielostronne. Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych będzie prowadzona między innymi z wybranymi agendami systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, OECD i OBWE.

Decyzje dotyczące dobrowolnych wpłat wielostronnych będą zapadać w oparciu o przesłanki wymienione w Programie 2021–2030.

IX. Działania informacyjne

Informacja na temat działań polskiej pomocy rozwojowej będzie dostępna na rządowej stronie internetowej gov.pl/polskapomoc, która będzie na bieżąco aktualizowana i udoskonalana pod względem nowoczesności przekazu.

Działania informacyjno-edukacyjne dotyczące pomocy rozwojowej i humanitarnej będą również zamieszczane w sekcji „Polska pomoc” głównego portalu MSZ gov.pl/dyplomacja, na stronach BIP MSZ oraz w portalu dane.gov.pl.

Polska współpraca rozwojowa będzie obecna także w mediach społecznościowych – Twitter oraz na kanale YouTube.

Kontynuowana będzie współpraca z mediami tradycyjnymi i internetowymi (na podstawie umów o koprodukcji). Koprodukcje będą służyć popularyzacji tematyki rozwojowej, w tym polskiego zaangażowania w pomoc rozwojową i działania humanitarne na świecie.

Przewidziane jest przygotowanie wystaw i wydarzeń promocyjnych oraz publikacja materiałów informacyjnych, prezentujących polską współpracę rozwojową, tj. Raport roczny podsumowujący działania rozwojowe i humanitarne zrealizowane w 2022 r.

Planowane jest podtrzymanie współpracy informacyjno-edukacyjnej na forum państw członkowskich UE m.in. z DG International Partnerships, DevCom OECD oraz Global Education Network Europe (GENE).

X. Ocena skuteczności realizacji celów współpracy rozwojowej

W 2023 r. wynikająca z ustawy ocena skuteczności realizacji celów współpracy rozwojowej zostanie przeprowadzona w oparciu o informacje pochodzące z uporządkowanych, ustrukturyzowanych danych pierwotnych (gromadzonych przez MSZ) oraz dostępnych danych wtórnych (dokumenty i źródła resortowe, specjalne serwisy informacyjne, obserwacje eksperckie oraz raporty, w tym raport DAC OECD z przeglądu polskiej współpracy rozwojowej). Przed wykorzystaniem zgromadzone materiały zostaną przeanalizowane pod kątem rzetelności i aktualności. Uwzględnione będą również ustalenia z monitoringów prowadzonych zarówno przez pracowników MSZ DWR (z uwzględnieniem sytuacji epidemicznej), jak i przez polskie placówki dyplomatyczne realizujące projekty rozwojowe.

XI. Formy i zasady współpracy z partnerami polskiej współpracy rozwojowej

A. Inicjatywy flagowe

1. Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego

MSZ we współpracy z Krajową Szkołą Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego będzie kontynuować szkolenia skierowane do urzędników administracji publicznej państw PW, tj. Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy w ramach Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego (AAPPW).

Program specjalistycznych szkoleń AAPPW obejmuje wykłady i warsztaty prowadzone przez doświadczonych ekspertów i praktyków z Polski oraz innych krajów UE. Tematyka szkoleń dotyczy m.in. integracji europejskiej, w tym wdrażania umów stowarzyszeniowych, służby cywilnej i innych zagadnień odpowiadających na zapotrzebowanie krajów partnerskich.

2. Pomoc stypendialna i koszty kształcenia

Polityka stypendialna jest ważnym instrumentem wspierania rozwoju krajów partnerskich w kontekście wypełniania celów Agendy 2030. Polityka stypendialna przyczynia się do budowania potencjału społeczno-gospodarczego krajów partnerskich, a także wzmocnienia współpracy z Polską.

Oferta stypendialna dla obywateli krajów rozwijających się, w szczególności dla obywateli krajów priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej, będzie dostępna m.in. w ramach programów stypendialnych realizowanych za pośrednictwem Ministerstwa Edukacji i Nauki. Ze środków z rezerwy celowej będzie współfinansowany w szczególności Program stypendialny im. Stefana Banacha, realizowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

a) Program stypendialny im. Stefana Banacha

Celem programu jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się poprzez podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych obywateli tych państw. Oferta stypendialna kierowana jest do następujących krajów: Angola, Albania, Argentyna, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Kolumbia, Etiopia, Gruzja, Indie, Indonezja, Iran, Irak, Jordania, Kazachstan, Kenia, Kosowo, Liban, Meksyk, Mołdawia, Czarnogóra, Nigeria, Macedonia Północna, Palestyna, Peru, Filipiny, Senegal, Serbia, RPA, Tanzania, Tunezja, Ukraina, Uzbekistan, Wietnam. Program umożliwia podjęcie studiów II stopnia na uczelniach nadzorowanych przez MEiN w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, nauk rolniczych oraz nauk ścisłych i przyrodniczych. Obywatele krajów Europy, Kaukazu Południowego i Azji Centralnej mają możliwość podjęcia studiów również w dziedzinie nauk humanistycznych oraz nauk społecznych, za wyjątkiem kierunków filologicznych w zakresie języka ojczystego kraju pochodzenia beneficjenta.

b) Program Stypendialny Rządu RP im. Konstantego Kalinowskiego

Program stypendialny im. Konstantego Kalinowskiego skierowany jest do młodych Białorusinów nie mogących studiować na Białorusi ze względu na swoje polityczne poglądy. Program realizowany jest we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki oraz Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

c) Kształcenie obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie

Na mocy Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o kształceniu obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w 25 listopada 2009 roku, Ministerstwo Spraw Zagranicznych dofinansuje stypendia dla obywateli Ukrainy. Celem tych działań jest wspieranie dążeń Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej.

B. Projekty realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki im podległe

Projekty organów administracji rządowej będą realizowane we wskazanych priorytetach tematycznych, określonych dla poszczególnych krajów priorytetowych.

Projekty administracji rządowej powinny przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju państw partnerskich, poprawy warunków życia oraz wzmocnienia potencjału ich mieszkańców. Jednocześnie działania pomocowe mają na celu wzmocnienie relacji polityczno-gospodarczych Polski z krajami priorytetowymi. W tym kontekście znaczącą rolę odgrywa Bank Gospodarstwa Krajowego jako instytucja finansująca i aktywnie uczestnicząca w realizacji polskiej współpracy rozwojowej.

Zaproszenie do składania projektów zostanie przekazane organom administracji rządowej nie później niż do końca pierwszego kwartału 2023 roku. MSZ zorganizuje nabór projektów dla organów administracji rządowej i jednostek im podległych, realizujących zadania z zakresu współpracy rozwojowej. Zasady, sposób realizacji projektów określają „Wytyczne dla organów administracji rządowej dotyczące realizacji projektów w ramach polskiej współpracy rozwojowej”.

Ponadto, w 2023 roku będą realizowane drugie moduły projektów wybranych w 2022 roku oraz trzecie moduły projektów wybranych w 2021 roku.

C. Projekty realizowane za pośrednictwem organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, publicznych szkół wyższych, instytutów badawczych, Polskiej Akademii Nauk oraz jej jednostek naukowych i organizacyjnych

Konstrukcja systemu polskiej współpracy rozwojowej, w tym w szczególności tryb dystrybuowania środków publicznych na inicjatywy pomocowe, sprzyja podnoszeniu efektywności realizowanych projektów, a pośrednio służy wzmocnieniu potencjału partnerów polskiej współpracy rozwojowej.

Planuje się ogłoszenie następujących konkursów, w wyniku których, realizowana będzie współpraca z ww. podmiotami:

- **Konkurs „Polska pomoc rozwojowa 2023”**

Konkurs ofert zostanie przeprowadzony w odpowiedzi na potrzeby krajów priorytetowych: Gruzji, Mołdawii, Ukrainy, Etiopii, Kenii, Senegal, Tanzanii, Libanu i Palestyny, a potencjalnie także innych państw.

Przewiduje się możliwość zgłaszania ofert modułowych.

Podmioty uprawnione do zgłaszania ofert:

- a) organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, w tym niepubliczne szkoły wyższe, izby rolnicze oraz izby gospodarcze,
- b) jednostki samorządu terytorialnego (tylko w przypadku projektów w Gruzji, Mołdawii i Ukrainy)
- c) publiczne szkoły wyższe
- d) instytuty badawcze
- e) Polska Akademia Nauk oraz jej jednostki naukowe i organizacyjne.

Planowany termin ogłoszenia konkursu – I kwartał 2023.

Ponadto, w 2023 r. planowana jest realizacja kolejnych modułów części projektów wybranych w konkursach przeprowadzonym w latach 2021 i 2022.

- **Konkursy „Pomoc humanitarna 2023” i/lub „Zapewnienie wkładów własnych na realizację projektów humanitarnych w krajach Bliskiego Wschodu i Afryki, finansowanych ze źródeł innych niż budżet RP 2023”**

W wyniku konkursu „Pomoc Humanitarna 2023” wyłonione zostaną projekty pomocowe na rzecz uchodźców, osób wewnątrznie przesiedlonych oraz ludności lokalnej w Iraku, Jordanii, Libanie, Ukrainie, a potencjalnie także w innych państwach.

Podmioty uprawnione:

- a) organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy oraz jednostki samorządu terytorialnego (tylko w przypadku projektów na rzecz Ukrainy).

Planowany termin ogłoszenia konkursu – I kwartał 2023.

Ponadto, planowana jest realizacja kolejnych modułów części projektów wybranych w konkursie przeprowadzonym w 2022 r.

- **Konkurs na działania edukacyjne na rzecz podniesienia świadomości i zrozumienia problemów globalnych oraz współzależności między państwami**

W konkursie w szczególności zostaną wyłonione projekty modułowe, których działania będą uświadamiać Polaków na temat aktualnych problemów i wyzwań globalnych, różnego rodzaju współzależności między krajami oraz potrzeby realizacji Agendy 2030. W ramach procedury konkursowej może zostać wyodrębnione zadanie dotyczące dofinansowania projektów edukacji globalnej, będących elementem przedsięwzięcia współfinansowanego ze źródeł innych niż budżet RP.

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o środki w ramach tego konkursu są:

- a) zarejestrowane w Polsce organizacje pozarządowe w rozumieniu *Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*,
- b) publiczne i niepubliczne szkoły wyższe,
- c) jednostki samorządu terytorialnego,
- d) instytuty badawcze
- e) Polska Akademia Nauk i jej jednostki naukowe i organizacyjne.

Planowany termin ogłoszenia konkursu – I połowa 2023.

- **Konkurs wzmacniający możliwości realizacji projektów rozwojowych przez organizacje pozarządowe**

MSZ zorganizuje także konkurs wzmacniający możliwości realizacji przez organizacje pozarządowe projektów rozwojowych, w tym działań współfinansowanych ze źródeł innych niż budżet RP, w szczególności z budżetów innych państw, Unii Europejskiej lub innych organizacji międzynarodowych.

Podmioty uprawnione:

- a) organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy.

Termin ogłoszenia konkursu zostanie ustalony z organizacjami pozarządowymi.

D. Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej

MSZ zleci Fundacji Solidarności Międzynarodowej w 2023 roku zadania z zakresu polskiej współpracy rozwojowej zgodnie z określonym zakresem tematycznym dla poszczególnych krajów priorytetowych.

FSM będzie realizować inicjatywy własne, za pośrednictwem polskich organizacji pozarządowych oraz Przedstawicielstw FSM w Kijowie, Kiszyniowie i Tbilisi. Realizując projekty Przedstawicielstwa będą współpracować z międzynarodowymi donatorami oraz partnerami lokalnymi i międzynarodowymi.

Fundacja, w porozumieniu z MSZ, będzie organizowała misje obserwacyjne wyborów i szkolenia dla obserwatorów w ramach misji obserwacyjnych OBWE/ODHR w krajach Partnerstwa Wschodniego i Azji Centralnej.

E. Projekty realizowane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych

Projekty rozwojowe i humanitarne mogą być realizowane również za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych. Placówki realizują projekty we wskazanych przez MSZ państwach i regionach. W krajach priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej projekty będą realizowane w ramach wskazanych w Części pierwszej Planu priorytetach tematycznych.

W pozostałych krajach rozwijających się projekty rozwojowe przyczynią się do realizacji priorytetów polskiej współpracy rozwojowej wskazanych w Programie 2021–2030.

W przypadku udzielania pomocy humanitarnej projekty mogą być realizowane niezależnie od priorytetów geograficznych określonych przez Program 2021–2030, w ramach wybranych obszarów: zdrowie i żywienie, schronienie, edukacja i opieka społeczna, sektor wody, sanitariatów i higieny, wczesna odbudowa po wystąpieniu katastrof, łączenie pomocy doraźnej, odbudowy i rozwoju.

Podział środków przeznaczonych na realizację projektów przez polskie placówki zagraniczne przedstawiony został w Załączniku II.

F. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi

Polska będzie kontynuować aktywną współpracę z Międzynarodowymi Instytucjami Finansowymi (MIF), których jesteśmy członkiem, tj. Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Grupą Banku Światowego, Bankiem Rozwoju Rady Europy, Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych oraz Międzynarodowym Funduszem Walutowym.

Będą wspierane działania rozwojowe MIF w skali globalnej, z uwzględnieniem priorytetów Polski.

Przedstawiciele Polski w organach zarządczych MIF będą brać udział w podejmowaniu decyzji dotyczących polityk tych instytucji oraz projektów realizowanych i finansowanych w poszczególnych krajach.

Przedstawiciele Polski będą również uczestniczyć w decyzjach dotyczących reformowania europejskiej infrastruktury finansowej na rzecz rozwoju, w ślad za raportem Grupy Mędrców Wysokiego Szczebla.

G. Twinning i TAiEX

Umiejętność używania unijnych programów współpracy rozwojowej do realizacji celów polskiej polityki zagranicznej jest ważna dla maksymalizacji efektów polskich działań pomocowych. Polska administracja publiczna wykorzystuje programy rozwojowe Unii Europejskiej – twinning oraz TAiEX (Technical Assistance and Information Exchange), wspierając państwa sąsiadujące z UE w reformowaniu ich sektora publicznego, a w szczególności w budowaniu nowoczesnej administracji opartej na polskich standardach i doświadczeniach. Tym samym administracja państwowa, korzystając z funduszy nieobciążających bezpośrednio budżetu państwa, przyczynia się do budowania stabilności politycznej i gospodarczej w regionie.

MSZ, w ramach obsługi Krajowego Punktu Kontaktowego ds. twinning i TAiEX, będzie kontynuować koordynowanie i wspieranie udziału polskiej administracji publicznej w unijnych programach rozwojowych.

H. Inne formy współpracy

Ważnym obszarem współpracy będzie temat zwiększania zasobów budżetowych państw rozwijających się poprzez dochody podatkowe. Program Solidarności Podatkowej to inicjatywa polegająca na wsparciu krajów rozwijających się w budowaniu efektywnych systemów podatkowych. Program oferuje specjalistyczne warsztaty, szkolenia i wizyty studyjne prowadzone przez polskich ekspertów

i praktyków. Tematyka szkoleń obejmuje zagadnienia związane z uszczelnianiem i cyfryzacją systemu podatkowego.

XII. Podział środków w rezerwie celowej budżetu państwa przeznaczonej na współpracę rozwojową oraz w budżecie MSZ

Zgodnie z Programem 2021–2030, polska współpraca rozwojowa realizowana będzie przede wszystkim w krajach priorytetowych wskazanych w przyjmowanych corocznie Planach. Fundusze mogą być również przeznaczone na działania humanitarne w innych państwach oraz na edukację globalną.

Do decydowania o przeniesieniu środków między poszczególnymi pozycjami Planu oraz na niezaplanowane inicjatywy z zakresu współpracy rozwojowej uprawniony jest Krajowy Koordynator Współpracy Rozwojowej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Decyzje o przenoszeniu środków nie wymagają modyfikacji Planu współpracy rozwojowej w 2023 roku.

Podział środków w ramach budżetu państwa oraz w ramach rezerwy celowej na współpracę rozwojową na rok 2023 został przedstawiony w części II oraz Załączniku I.

Część druga

Zadania z zakresu współpracy rozwojowej, przewidziane do realizacji w 2023 r. przez organy administracji rządowej oraz Narodowy Bank Polski, finansowane ze środków, których ww. są dysponentami.

Poniższe dane stanowią przybliżone szacunki⁶.

Ministerstwo Finansów	
Działania:	
Kredyty w ramach pomocy wiązanej (kwota została podana na bazie <i>grant equivalent value</i>)	14 699 825 USD 61 592 860 EUR
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Udział Polski w finansowaniu Oficjalnej Pomocy Rozwojowej Unii Europejskiej za pośrednictwem składki członkowskiej do budżetu UE	486 000 000 EUR
Międzynarodowa Korporacja Finansowa (<i>International Financial Corporation, IFC</i>) – wpłata z tytułu podwyższenia kapitału	16 908 000 USD
Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju (<i>International Development Association</i>) z tytułu 17, 18 i 19 Uzupełnienia Funduszy	290 000 SDR 4 730 000 EUR
Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju z tytułu Wielostronnej Inicjatywy Umorzenia Długów (<i>Multilateral Debt Relief Initiative</i>)	1 800 000 PLN
Bank Rozwoju Rady Europy (<i>Council of Europe Development Bank</i>) z tytułu składki członkowskiej	6 480 EUR (<i>stanowi 18% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Międzynarodowy Fundusz Walutowy (<i>International Monetary Fund, IMF</i>) <i>Poverty Reduction and Growth Trust – PRGT</i> – wpłata na pokrycie kosztów oddłużenia Somalii	9 000 000 PLN
Razem	2 754 811 628 PLN

⁶ Kwoty w walutach zostały przeliczone wg średnich kursów walut NBP z dnia 9 sierpnia 2022 r. (1 EUR= 4,7021 PLN, 1 USD= 4,5919 PLN, 1 CHF= 4,8239 PLN, 1 SDR= 6,0823 PLN) Tabela nr 153/A/NBP/2022

Ministerstwo Spraw Zagranicznych	
Działania:	
Rezerwa celowa budżetu państwa na współpracę rozwojową ⁷	34 188 000 PLN
Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego	1 000 000 PLN
UNDP UA	2 500 000 PLN
Biuro OECD w Kijowie	1 000 000 PLN
Dofinansowanie kosztów kształcenia obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie	900 000 PLN
Dofinansowanie kosztów studiów obywateli Turcji w College of Europe - Kampus Natolin	260 000 PLN
Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej	36 000 000 PLN
Projekty wdrażane w konkursie na działania edukacyjne na rzecz podniesienia świadomości i zrozumienia problemów globalnych oraz współzależności między państwami	1 800 000 PLN
Konkurs na wkłady własne dla polskich organizacji pozarządowych (Bliski Wschód i Afryka), finansowanych ze źródeł innych niż budżet RP 2023	1 000 000 PLN
Projekty modułowe PPR2021	12 261 451 PLN
Projekty modułowe PPR2022	16 118 287 PLN
Projekty modułowe PH2022	4 487 216 PLN
Projekty wdrażane przez placówki dyplomatyczne	7 000 000 PLN
Projekty wdrażane w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2023”	18 000 000 PLN
Projekty wdrażane w konkursie „Pomoc humanitarna 2023”	10 000 000 PLN
Konkurs wzmacniający możliwości realizacji projektów rozwojowych przez organizacje pozarządowe	500 000 PLN
Wpłaty wielostronne - pomoc humanitarna, w tym rezerwa w odpowiedzi na nagłe kryzysy humanitarne	8 500 000 PLN
Składki i wpłaty dobrowolne	7 500 000 PLN

⁷ Pozycje szczegółowe zostały przedstawione w załączniku I „Podział środków w rezerwie celowej”.

TV Bielsat	63 000 000 PLN
Składki zadeklarowane – pomoc humanitarna (ICRC, OCHA)	4 750 000 PLN
Wpłaty wielostronne	6 423 046 PLN
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Wpłata do Europejskiego Funduszu Rozwoju (European Development Fund, EDF)	42 154 140 EUR
Wpłata do budżetu Rady Europy	4 684 200 EUR
Wpłata do budżetu ogólnego ONZ	11 325 473 USD (<i>stanowi 47% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Wpłata do budżetów operacji pokojowych ONZ	1 356 711 USD (<i>stanowi 15% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Wpłata do budżetu ogólnego UNESCO	921 367 USD (<i>stanowi 60% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Wpłata do budżetu ogólnego UNESCO	708 161 EUR (<i>stanowi 60% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Wpłata do budżetu ogólnego OBWE	1 554 000 EUR (<i>stanowi 74% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Wpłata dobrowolna na poczet Programu Profesjonalnego Rozwoju NATO dla Ukrainy.	50 000 EUR
Wpłata dobrowolna na poczet Programu Profesjonalnego Rozwoju NATO dla Gruzji.	50 000 EUR
Wpłata do Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego (IVF)	2 500 000 EUR
Wpłata dobrowolna do Międzynarodowej Organizacji Frankofonii	12 100 EUR
Wpłata na rzecz Unijnego Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji (EU Turkey Facility)	4 013 230 EUR
Razem	567 215 069 PLN

Ministerstwo Zdrowia	
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)	1 918 705 USD (<i>stanowi 76% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>) 1 747 940 CHF (<i>stanowi 76% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)

koszt świadczeń zdrowotnych zapewnianych obywatelom Ukrainy przybyłym na teren RP od dnia 24 lutego 2022 r. (zgodnie z Art. 37 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, z późn. zm.), w trakcie pierwszych 12 miesięcy pobytu w Polsce	ok. 1 186 491 000 PLN
Razem	1 203 733 389 PLN

Ministerstwo Edukacji i Nauki	
Działania:	
Wydatki organizacyjno- administracyjne związane z realizacją programów pomocowych	2 745 450 PLN
Stypendia dla cudzoziemców – studentów I i II stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz doktorantów - stypendystów Dyrektora NAWA z krajów ODA	600 000 PLN
Świadczenia stypendialne dla uczestników programów stypendialnych oraz staży naukowych przewidzianych dla obywateli państw Partnerstwa Wschodniego oraz obszaru postradzieckiego	4 635 200 PLN
Kierowanie nauczycieli akademickich do zagranicznych ośrodków w krajach biorcach ODA w dziedzinie nauczania języka polskiego oraz organizacja kursów języka i kultury polskiej w kraju z udziałem stypendystów z krajów ODA	3 000 000 PLN
Stypendia dla cudzoziemców - studentów, doktorantów lub stażystów długoterminowych, stypendystów Rządu RP z krajów ODA (finansowanie świadczeń) - w ramach realizacji Programu wymiany osobowej dla studentów i naukowców, w tym umów dwustronnych i wielostronnych	430 000 PLN
Koszty kształcenia dla cudzoziemców z krajów rozwijających się studiujących na zasadach obowiązujących obywateli polskich	250 400 000 PLN
Środki na pokrycie kosztów pobytów naukowców cudzoziemców – doktorantów lub stażystów z krajów ODA (finansowanie świadczeń) – w ramach wymiany bilateralnej dla naukowców	4 900 PLN
Stypendia dla zagranicznych naukowców przyjeżdżających do polskich jednostek naukowych na okres 6-24 miesięcy	6 000 000 PLN
Inne programy pomocowe dla krajów ODA, m.in.:	998 200 PLN

1. Polsko – ukraińska współpraca instytucji przedstawicielskich reprezentujących rektorów na rzecz doskonalenia uczelni – międzynarodowy projekt Politechniki Warszawskiej realizowany przy wsparciu MEiN	
2. „Innowacyjny uniwersytet i przywództwo” realizowany przy wsparciu MEiN przez Wydział Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego	
Międzynarodowa Wymiana Młodzieży - wsparcie projektów wymiany młodzieży polskiej z młodzieżą z krajów Partnerstwa Wschodniego (Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia) i Bałkanów Zachodnich (Republika Albanii, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Republika Kosowa, Republika Macedonii Północnej, Republika Serbii)	350 000 PLN
Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży, z przeznaczeniem na wspieranie polsko-ukraińskiej wymiany młodzieży	4 000 000 PLN
Składka do organizacji międzynarodowej:	
Europejska Fundacja Młodzieży Rady Europy	39 404 EUR (<i>stanowi 100% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	273 237 863 PLN

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	
Działania:	
Świadczenie rodzinne dla obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium RP jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	120 000 000 PLN
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO)	1 747 515 CHF(<i>stanowi 60% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	128 429 838 PLN

Ministerstwo Klimatu i Środowiska	
Działania:	
Instytut Chemii i Techniki Jądrowej - stypendia doktorantów z Kenii, Iranu i Indii w Szkole Doktorskiej	150 000 PLN

Instytut Chemii i Techniki Jądrowej - stypendium doktoranta z Iranu (środki z projektu Narodowego Centrum Nauki)	60 000 PLN
Narodowe Centrum Badań Jądrowych – stypendia doktoranckie w Szkole Doktorskiej	416 382 PLN
Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) – udział ukraińskich naukowców w tematach badawczych realizowanych przez IBL	189 300 PLN
Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy – koszt utrzymania uchodźców z Ukrainy na terytorium Polski	10 000 PLN
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Konwencja Waszyngtońska o międzynarodowych handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES)	50 000 USD
Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej - Fundusz Współpracy Technicznej	745 430 EUR
Wpłata do budżetu regularnego Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (IAEA-Assessed)	835 814 EUR (<i>stanowi 33% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>) 136 026 USD (<i>stanowi 33% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Międzynarodowa Agencja Energii Odnawialnej (IRENA)	132 000 USD (<i>stanowi 66% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową – Fundusz Wielostronny	2 119 500 USD
Konwencja Narodów Zjednoczonych ws. Zwalczenia Pustynnienia w krajach dotkniętych poważnymi suszami i/lub pustynnienia zwłaszcza w Afryce (UNCCD)	62 900 EUR
Ramowa Konwencja NZ w sprawie zmian klimatu wraz z Protokołem z Kioto (UNFCCC)	151 280 EUR (<i>stanowi 61% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Europejska Komisja Gospodarcza Narodów Zjednoczonych (UNECE) - składka na rzecz Protokołu dotyczącego długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP) do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości (LRTAP)	49 128 USD

Razem	21 469 685 PLN
--------------	-----------------------

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	
Działania:	
Stypendia na kurs przygotowawczy oraz studia I i II stopnia, studia doktoranckie oraz staże artystyczne w uczelniach nadzorowanych przez MKDniS, a także pokrycie kosztów kształcenia na kursie przygotowawczym	1 020 000 PLN
Gaude Polonia – stypendia dla młodych twórców kultury oraz tłumaczy literatury polskiej z krajów Europy Środkowej	2 426 000 PLN
Thesaurus Poloniae - stypendia dla naukowców prowadzących badania poświęcone kulturze, historii i wielokulturowemu dziedzictwu Europy Środkowej	225 000 PLN
Szkolenia z zakresu konserwacji i digitalizacji dziedzictwa kulturowego - Międzynarodowe Centrum Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Żółkwi (Ukraina)	100 000 PLN
Prace konserwatorskie, inwentaryzacja i digitalizacja oraz ekspertyzy dot. stanu zachowania obiektów (m. in. Ukraina, Białoruś, Gruzja)	15 915 000 PLN
Składki do organizacji międzynarodowych:	
Światowy Fundusz Dziedzictwa UNESCO	17 339 USD (<i>stanowi 60% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Fundusz Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa UNESCO	17 339 USD (<i>stanowi 60% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Światowa Organizacja Własności Intelektualnej (WIPO)	1 026 CHF (<i>stanowi 3% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	19 850 187 PLN

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)	1 892 035 USD (<i>stanowi 83% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>) 1 315 491 EUR (<i>stanowi 83% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Europejska i Śródziemnomorska Organizacja Ochrony Roślin (EPPO)	84 836,85 EUR

Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (OIE)	32 862,77 EUR (<i>stanowi 61% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Światowy Program Żywnościowy (WFP)	200 000 USD
Razem	16 345 423 PLN

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	
Działania:	
Fundusz Pomocy na uchodźców wojennych z Ukrainy w związku z realizacją przez MSWiA zadania pn. „Zadania realizowane i koordynowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa” ⁸	2 151 200 000 PLN
Reagowanie na kryzysy humanitarne i prowadzenie działań ratowniczych przez Państwową Straż Pożarną	1 340 000 PLN ⁹
Finansowanie Biura UNHCR w Warszawie	412 000 PLN
Utrzymanie kontyngentu Jednostki Specjalnej Polskiej Policji w Kosowie oraz zaangażowanie eksperckie w misjach policyjnych	5 000 000 PLN
Udział SG w projektach realizowanych przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) : NMF/PA20/022 <i>Współpraca i kompetencja kluczem do skutecznej walki z handlem ludźmi. Faza II</i> (10% wartości projektu) NMF/PA18/015 <i>Zwiększanie efektywności działań w dziedzinie dobrowolnych powrotów</i> (7% wartości projektu)	ok. 332 000 PLN
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM) – składka administracyjna	565 409 CHF

⁸ Globalna wartość szacunkowa - nie jest możliwe oszacowanie wydatków na tymczasowe wsparcie uchodźców (z wyłączeniem programów integracji) przez okres max. 12 miesięcy ich pobytu na terenie kraju. W kwocie uwzględniono realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* a koordynowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Z powyższej kwoty finansowane lub dofinansowane zostaną zadania realizowane na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy przez Urzędy Wojewódzkie oraz jednostki podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

⁹ Nie jest możliwe określenie dokładnej liczby i miejsc potencjalnych działań ratowniczych bądź humanitarnych wynikających z zaistniałej katastrofy naturalnej lub zdarzenia spowodowanego przez działalność człowieka. Rzeczywisty poziom zaangażowania Państwowej Straży Pożarnej na rzecz państw-biorców ODA zostanie uwzględniony na etapie raportowania statystycznego ODA.

Razem	ok. 2 160 640 800
--------------	--------------------------

Ministerstwo Rozwoju i Technologii	
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)	1 000 000 EUR
Wpłata dobrowolna na projekty pomocowe realizowane w ramach programów OECD	100 000 EUR
Razem	5 172 310 PLN

Narodowy Bank Polski	
Działania:	
Działania Narodowego Banku Polskiego w ramach programu współpracy technicznej na rzecz instytucji partnerskich z państw rozwijających się (kwalifikowanych jako ODA)	1 702 800 PLN
Razem	1 702 800 PLN

Ministerstwo Sportu i Turystyki	
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Światowa Organizacja Turystyki (UN WTO)	148 717 EUR (<i>stanowi 89% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	699 283 PLN

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	
Działania:	
Współpraca Szefa Służby Cywilnej w ramach Partnerstwa Wschodniego, Platforma 1 – „Wzmocnienie instytucjonalne i dobre rządzenie”, Panel „Rządzenie i reforma administracji publicznej”, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • koszty udziału w spotkaniach, konferencjach, warsztatach i organizacji spotkań, konferencji i warsztatów z partnerami ODA • współorganizacja projektu wizyt studyjnych dla urzędników z państw Partnerstwa Wschodniego 	20 000 PLN 20 000 PLN
Składki do organizacji międzynarodowych:	

Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny (ITU)	57 240 CHF (<i>stanowi 18% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	316 120 PLN

Ministerstwo Aktywów Państwowych	
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Składka członkowska Polski do Światowego Związku Pocztowego (UPU)	41 760 CHF (<i>stanowi 16% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	201 446 PLN

Ministerstwo Infrastruktury	
Składki i wpłaty do organizacji międzynarodowych:	
Światowa Organizacja Meteorologiczna (WMO)	21 600 CHF (<i>stanowi 4% wpłaty kwalifikowanej jako ODA</i>)
Razem	104 196 PLN

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego	
Działania:	
Międzynarodowe programy szkoleniowe dla średniego szczebla pracowników nadzoru finansowego z krajów Europy Środkowej i Wschodniej w ramach platformy szkoleniowej TIFS (Inicjatywa Szkoleniowa dla Nadzoru Finansowego)	148 200 PLN
Razem	148 200 PLN

Główny Urząd Statystyczny	
Działania:	
Świadczenie wsparcia w budowie i rozwoju systemów statystyki publicznej w krajach beneficjentach (misje eksperckie, wizyty studyjne, staże)	20 000 PLN
Razem	20 000 PLN

RAZEM SUMA CAŁKOWITA 2023	7 154 694 504 PLN
----------------------------------	--------------------------

Część trzecia

Udział Polski w realizacji polityki rozwojowej Unii Europejskiej

Polska jako członek Unii Europejskiej bierze udział w kreowaniu i realizacji unijnej polityki rozwojowej. W ramach wspólnych działań państw członkowskich UE prowadzimy dialog z władzami krajów partnerskich, organizacjami międzynarodowymi oraz organizacjami pozarządowymi. W 2023 roku w obszarze unijnej polityki rozwojowej Polska będzie w dalszym ciągu aktywnie zabiegać o wsparcie UE dla Ukrainy oraz państw dotkniętych skutkami rosyjskiej agresji na Ukrainę. Będziemy także wspierać inicjatywy zwiększające globalne bezpieczeństwo żywnościowe i energetyczne.

W 2020 roku Polska włączyła się w inicjatywę UE „Drużyna Europy” (Team Europe) stanowiącą wspólną odpowiedź UE, państw członkowskich oraz europejskich instytucji finansowych na globalne skutki pandemii COVID-19. Z uwagi na to, że od 2021 roku Komisja Europejska objęła współpracę w duchu Team Europe również inne obszary działań, Polska będzie popierać inicjatywy Team Europe realizujące priorytety polskiej polityki zagranicznej oraz wpisujące się w polski program współpracy rozwojowej, a także zabiegać o udział polskich podmiotów w tych inicjatywach.

Mając na uwadze doświadczenia lat ubiegłych, MSZ będzie nadal zachęcać i wspierać polskie podmioty w ich staraniach o realizację unijnych projektów rozwojowych, a także projektów realizowanych z funduszy agend państw członkowskich UE.

A. Składka do budżetu ogólnego UE

Według prognoz na pomoc rozwojową UE przeznaczy w 2023 roku ok. 11,4 mld EUR, w tym 8,94 mld EUR w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy (ang. Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument – Global Europe, NDICI-GE), zaś 1,83 mld EUR w ramach pomocy humanitarnej (ang. Humanitarian Aid, HUMA). Wkład Polski w finansowanie pomocy rozwojowej przez UE wyniesie w 2023 roku 486 mln EUR - jest to kwota udziału polskiej składki w budżecie ogólnym (4,26%) w odniesieniu do części budżetu UE przeznaczanej na oficjalną pomoc rozwojową.

B. Składka na Europejski Fundusz Rozwoju (EFR)

Limit wpłat na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) w 2023 roku określa *Decyzja Rady w sprawie wysokości wkładów finansowych wpłacanych przez państwa członkowskie na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju, w tym pułapu na 2024 r., rocznej kwoty na 2023 r., pierwszej raty za 2023 r. oraz indykatywnej, niewiążącej prognozy dotyczącej spodziewanych rocznych kwot wkładów na lata 2025 i 2026.*¹⁰

Łączna wysokość planowanych wkładów państw członkowskich UE na rzecz EFR ma w 2023 roku wynieść 2,1 mld EUR, z czego 1,8 mld EUR dla Komisji Europejskiej (KE) i 300 mln EUR dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).

¹⁰ Zob. [L_2021396EN.01006101.xml \(europa.eu\)](#)

Zgodnie z *Komunikatem Komisji do Rady: informacje finansowe dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju. Europejski Fundusz Rozwoju (EFR): prognozy dotyczące zobowiązań, płatności i wkładów stron Europejskiego Funduszu Rozwoju na lata 2021, 2022 i 2023 oraz niewiążąca prognoza dotycząca lat 2024-2025 z dn. 5 października 2021 r.*¹¹, wysokość składki Polski do EFR w 2023 roku łącznie wyniesie 42 154 140 EUR, z czego:

- 36 132 120 EUR z tytułu składki do KE,
- 6 022 020 EUR z tytułu składki do EBI.

C. Udział Polski w finansowaniu Unijnego Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji

W lutym 2016 roku, w odpowiedzi na apel państw członkowskich, Unia Europejska podjęła decyzję o ustanowieniu nowego mechanizmu finansowania działań pomocowych. W ramach wspólnego Planu Działania (EU–Turkey Joint Action Plan) Unia Europejska zobowiązała się przekazać Turcji dodatkowe wsparcie finansowe celem wzmocnienia reakcji i zapewnienie komplementarności wsparcia udzielanego przez UE na rzecz uchodźców i społeczności przyjmujących w Turcji.

Instrument koncentruje się na udzielaniu niezbędnej pomocy humanitarnej, wsparciu w sektorze edukacji oraz systemowym zarządzaniu problematyką migracyjną, zdrowia i infrastruktury komunalnej, a także na wspieraniu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Projekty realizowane w ramach komponentu humanitarnego instrumentu koncentrują się na zaspokojeniu podstawowych potrzeb uchodźców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji poprzez zapewnienie im ochrony, dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej. Głównym filarem świadczonej pomocy jest siatka bezpieczeństwa socjalnego w sytuacjach nadzwyczajnych (Emergency Social Safety Net). Jest to humanitarny program pomocy społecznej oparty na comiesięcznych transferach środków finansowych na pokrycie najpilniejszych bieżących potrzeb zarówno rodzin uchodźców, jak i lokalnej społeczności. W 2017 roku zainicjowany został również program warunkowych transferów pieniężnych na rzecz edukacji (Conditional Cash Transfer for Education Programme), który jest największym w historii programem edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych finansowanym przez UE. Ułatwia on uchodźcom dostęp do oficjalnego systemu edukacji poprzez zmniejszanie barier i zapewnianie dzieciom środków umożliwiających im uczęszczanie do szkoły. W ramach rozwojowego komponentu instrumentu udzielane jest wsparcie w celu zapewnienia uchodźcom w Turcji długoterminowych źródeł utrzymania oraz lepszych perspektyw społeczno-ekonomicznych i edukacyjnych, jak również opieki zdrowotnej.

Unia Europejska wypełniła zobowiązania w ramach pierwszej transzy finansowania (3 mld EUR w latach 2016–2017). Zgodnie z postanowieniami oświadczenia UE–Turcja w lipcu 2018 przyjęta została zmieniona decyzja w sprawie finansowania Instrumentu. W wyniku tych ustaleń Polska zgodnie z certyfikatem wpłaty zobowiązała się w II edycji Instrumentu Tureckiego dokonać w latach 2019–2023 łącznej wpłaty w wysokości 29 927 636,00 EUR, z czego w oparciu o harmonogram wpłat w 2023 roku wsparcie Polski na rzecz Instrumentu wyniesie 4 013 230 EUR.

¹¹ Zob. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d9f61a1e-25b7-11ec-bd8e-01aa75ed71a1>

D. Udział Polski w finansowaniu instrumentu wsparcia dla Ukrainy na 2023 r. (MFA+)

Polska będzie uczestniczyć w instrumencie wsparcia finansowego dla Ukrainy na cały 2023 r. w formie preferencyjnych pożyczek, udzielanych w ramach unijnego instrumentu pomocy makrofinansowej (MFA+).

Nowy instrument MFA+ na 2023 r., który ma wynieść do 18 mld EUR, w długoterminowych pożyczkach dla Ukrainy na preferencyjnych warunkach, z okresem karencji spłaty kapitału wynoszącego 10 lat (czyli spłata kapitału od 2033 r.), ma pokryć część luki finansowej Ukrainy szacowanej na 3-5 mld EUR miesięcznie. UE ma sfinansować miesięczny koszt w kwocie 1,5 mld EUR, a pozostałą część USA oraz inni partnerzy międzynarodowi. Środki mają być przeznaczane na finansowanie najpilniejszych potrzeb, odbudowę infrastruktury krytycznej oraz mają stanowić wstępne wsparcie na rzecz odbudowy powojennej, w tym integrację Ukrainy z UE.

W 2022 r. Unia Europejska, w ramach unijnego instrumentu pomocy makrofinansowej, udzieliła Ukrainie preferencyjnych pożyczek. Łącznie było to 7,2 mld EUR w trzech wnioskach: 1,2 mld EUR (środki wypłacone w marcu/kwietniu), 1 mld EUR (środki wypłacone w sierpniu) oraz 5 mld EUR (środki wypłacone w październiku, listopadzie i w grudniu).

Pierwszy wniosek był gwarantowany przez budżet UE, a odsetki finansuje Ukraina. W przypadku drugiego i trzeciego wniosku gwarancja jest dzielona na budżet UE (9% pożyczonej kwoty) oraz państwa członkowskie (61% gwarantowanej kwoty). Oznacza to że Polska zagwarantowała spłatę pożyczki w kwocie 138,3 mln EUR. Odsetki pokrywa budżet UE. W przypadku niewywiązywania się przez Ukrainę ze spłaty pożyczki obciążenie to przechodzi na budżet UE oraz państwa członkowskie.

Załącznik I Podział środków w rezerwie celowej

Rezerwa celowa w PLN	34 188 000
Projekty wdrażane przez organy administracji publicznej (nowy nabór)	3 220 771
Projekty wdrażane przez organy administracji publicznej – moduły z 2021	24 686 663
Projekty wdrażane przez organy administracji publicznej – moduły z 2022	3 280 566
Bałkany Zachodnie	3 000 000

Załącznik II. Projekty realizowane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych¹²

KRAJ/REGION	LIMIT ŚRODKÓW ¹³
KENIA	80 000 EUR
ETIOPIA	50 000 USD
TANZANIA	80 000 USD
SENEGAL	47 000 EUR
LIBAN	80 000 USD
PALESTYNA	125 000 EUR
GRUZJA	100 000 EUR
MOŁDAWIA	130 000 EUR
UKRAINA	180 000 EUR
RAZEM – kraje priorytetowe	4 161 400 PLN
ARMENIA I AZJA CENTRALNA	90 000 EUR
BAŁKANY	200 000 EUR
POZOSTAŁE KRAJE	1 475 600 PLN
RAZEM – pozostałe regiony	2 838 600 PLN
RAZEM	7 000 000 PLN

¹² Do przeliczeń na PLN przyjęto następujące kursy walut: 1 EUR=4,9 PLN i 1 USD=5 PLN.

¹³ Z uwagi na różne waluty budżetów placówek środki dla pozostałych krajów zostały zaplanowane w PLN.

Załącznik III Matryca rezultatów¹⁴

Priorytet główny*	Priorytety szczegółowe*	Zadania szczegółowe celów zrównoważonego rozwoju (CZR) ¹⁶	Wskaźniki oraz wskaźniki dla celów globalnych (https://sdg.gov.pl/)	Zakładane efekty działań
Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16)		<p>16.6 Budować skuteczne, odpowiedzialne i przejrzyste instytucje na wszystkich szczeblach</p> <p>16.7 Zapewnić elastyczny, otwarty, partycypacyjny i reprezentacyjny proces podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach</p> <p>16.10 Zapewnić powszechny dostęp do informacji oraz ochronę podstawowych wolności, zgodnie z krajową legislacją i porozumieniami międzynarodowymi</p> <p>16.b Promować i egzekwować prawo nie dyskryminujące nikogo oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeszkolonych przedstawicieli administracji publicznej, w tym administracji skarbowej – Liczba wypracowanych dokumentów strategicznych/legislacyjnych, rekomendacji, wytycznych lub raportów powstałych podczas realizacji projektu i/lub przyjętych do wdrożenia – Liczba przeszkolonych przedstawicieli jednostek odpowiedzialnych za reagowanie w sytuacjach kryzysowych – Liczba nowych metod/narzędzi zaadaptowanych do wykorzystania w jednostkach ratowniczych 	<p>Administracja publiczna zwiększyła potencjał instytucjonalny w zakresie wdrożenia kluczowych reform wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej z UE.</p> <p>Nastąpiła poprawa sytuacji obywateli w zakresie powszechności dostępu do informacji oraz ochrony podstawowych wolności obywatelskich.</p> <p>Stwierdzono postęp w zakresie budowy społeczeństwa</p>

¹⁴ Matryca rezultatów prezentuje zakładane rezultaty działań polskiej współpracy rozwojowej w kontekście celów i zadań szczegółowych zrównoważonego rozwoju Agendy 2030 w perspektywie Programu 2021–2030 i odnosi się do wszystkich krajów ogółem. Matryca zawiera też propozycje mierzenia rezultatów, które nawiązują do istniejących wskaźników dla celów globalnych. Matryca może ulegać modyfikacjom i rozbudowie w miarę nabywania wiedzy, dokonywania oceny skuteczności działań, jak również ze względu na konieczność dostosowania wskaźników do zaktualizowanego zestawu wskaźników globalnych monitorujących cele zrównoważonego rozwoju Agendy 2030.

*) Odpowiadające celom zrównoważonego rozwoju (CZR).

¹⁰ W oparciu o materiał źródłowy „Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i zadania Agendy 2030”: https://sdg.gov.pl/assets/pdf/pl/Zadania_globalne_pl.pdf

		polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba utworzonych/zmodernizowanych systemów zarządzania kryzysowego – Liczba utworzonych/zmodernizowanych jednostek ratunkowych/zarządzania kryzysowego <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>16.6.2 Odsetek ludności zadowolonej ze swojego ostatniego doświadczenia w kontakcie ze służbami publicznymi</p> <p>16.7.2 Odsetek populacji wierzącej, że podejmowanie decyzji jest otwarte i przynoszące reakcje (wg płci, wieku, niepełnosprawności i grup ludności)</p>	<p>obywatelskiego oraz inkluzywności procesu podejmowania decyzji.</p> <p>Administracja publiczna zwiększyła zdolności operacyjne w zakresie rozwoju krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego, zapobiegania i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy wynikające z działalności człowieka, jak również modernizacji infrastruktury wodnej i sanitarnej w aglomeracjach miejskich oraz gospodarki odpadami.</p>
Równe szanse (CZR 4, 8, 10, 11)	edukacja (CZR 4)	<p>4.2 Do 2030 roku zapewnić wszystkim dziewczętom i chłopcom dostęp do wysokiej jakości rozwoju we wczesnym dzieciństwie, opieki i edukacji przedszkolnej przygotowującej do rozpoczęcia edukacji na poziomie podstawowym</p> <p>4.3 Do 2030 roku zapewnić wszystkim kobietom i mężczyznom równy dostęp do przystępnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczniów korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury ośrodków edukacyjnych – Liczba i powierzchnia wybudowanych/wyremontowanych pomieszczeń/obiektów, szczególnie w zakresie dostosowania ich do potrzeb osób z niepełnosprawnością, poprawy warunków sanitarnych, a także dostępu do wody i energii elektrycznej 	<p>Dostęp do wysokiej jakości edukacji na wszystkich poziomach nauczania poprawił się, w szczególności w przypadku w dziewczynkach i młodych kobiet, dzieci osieroconych oraz osób zagrożonych wykluczeniem z uwagi na niepełnosprawność.</p>

		<p>finansowo i wysokiej jakości edukacji technicznej, zawodowej i wyższej</p> <p>4.4 Do 2030 roku znacznie zwiększyć liczbę młodzieży i dorosłych, którzy posiadają odpowiednie umiejętności, w tym techniczne i zawodowe, potrzebne do uzyskania zatrudnienia, znalezienia godziwej pracy i rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>4.5 Do 2030 roku wyeliminować nierówność płci w edukacji i zapewnić równy dostęp do edukacji i szkoleń zawodowych na wszystkich poziomach dla najłabszych grup, w tym dla osób z niepełnosprawnością, rdzennej ludności oraz dla dzieci w bardzo trudnej sytuacji życiowej</p> <p>4.a Tworzyć nowe i ulepszać stan istniejących już placówek edukacyjnych, które powinny uwzględniać potrzeby dzieci, osób z niepełnosprawnością i różnice płci, a także zapewnić bezpieczne, wolne od przemocy, efektywne i sprzyjające włączeniu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które uzyskały nowe umiejętności i kompetencje – Liczba godzin oraz liczba zrealizowanych programów, szkoleń i kursów szkoleniowych – Liczba wdrożonych lub ulepszonych standardów/programów nauczania – Liczba wypracowanych materiałów dydaktycznych, podręczników, pomocy naukowych – Liczba oraz rodzaj przekazanego/zainstalowanego wyposażenia naukowo-dydaktycznego – Liczba uczniów/studentów przeszkolona i korzystająca z nowego wyposażenia naukowo-dydaktycznego <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>4.2.2 Wskaźnik uczestnictwa w nauczaniu zorganizowanym (na rok przed rozpoczęciem obowiązkowego szkolnego)</p> <p>4.3.1 Odsetek osób dorosłych uczestniczących w formalnej i nieformalnej edukacji i szkoleniach w ciągu ostatnich 12 miesięcy</p>	<p>Zwiększyła się liczba kształcących się osób.</p> <p>Poprawił się dostęp kobiet i młodzieży do kształcenia technicznego, szkoleń i doradztwa zawodowego, w szczególności w sektorach rolnictwa i przetwórstwa, zielonych technologii i IT.</p> <p>Wzrosły kompetencje zawodowe kadry pedagogicznej w ośrodkach edukacyjnych kształcących na wszystkich poziomach edukacji.</p> <p>Ośrodki edukacyjne kształcące na wszystkich poziomach edukacji formalnej i nieformalnej dysponują lepszą infrastrukturą i wyposażeniem.</p>
--	--	--	---	---

	<p>społecznemu środowisku nauczania dla wszystkich</p> <p>4.b Do 2030 roku znacząco zwiększyć globalnie liczbę stypendiów dla obywateli krajów rozwijających się, w szczególności dla osób pochodzących z krajów najstabilniej rozwiniętych, rozwijających się małych państw wyspiarskich i krajów afrykańskich, aby umożliwić im studiowanie na wyższych uczelniach, w tym ułatwić dostęp do szkoleń zawodowych, technologii informacyjnych i komunikacyjnych, programów technicznych, inżynierskich i naukowych w krajach rozwiniętych i rozwijających się</p>	<p>4.5.1 Wskaźniki parytetu płci w obszarze edukacji</p> <p>4.b.1 Wielkość oficjalnej pomocy rozwojowej przekazanej na stypendia</p>	
godna praca (CZR 8)	<p>8.3 Promować politykę rozwojową wspierającą działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje oraz zachęcającą do wychodzenia z szarej strefy i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych</p> <p>8.5 Do 2030 roku zapewnić pełne i produktywne zatrudnienie oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba utworzonych miejsc pracy – Liczba osób, które uzyskały nowe umiejętności i kompetencje – Liczba absolwentów szkoleń i kursów technicznych i zawodowych – Liczba osób przyjętych na staże i praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych 	<p>Poprawiły się warunki zatrudnienia, w szczególności dla kobiet oraz osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Zwiększyła się aktywność zawodowa i zatrudnienie, w szczególności wśród kobiet i młodzieży.</p>

		<p>godną pracę dla wszystkich kobiet i mężczyzn, w tym dla ludzi młodych i osób z niepełnosprawnością; zapewnić jednakowe wynagrodzenie za pracę o jednakowej wartości</p> <p>8.6 Do 2030 roku znacznie zmniejszyć odsetek młodych ludzi pozostających bez pracy i nie uczestniczących w procesie edukacji lub szkoleniach</p> <p>8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę, dziedzictwo przyrodnicze¹⁷ i produkty</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci doradztwa zawodowego – Liczba nowo oferowanych szkoleń i kursów zawodowych – Poziom bezrobocia wśród kobiet i młodzieży – Liczba osób aktywnych zawodowo wśród młodzieży i kobiet w wieku produkcyjnym <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>8.5.1 Przeciętna wysokość stawki godzinowej dla zatrudnionych kobiet i mężczyzn według zawodu oraz wieku</p> <p>8.5.2 Stopa bezrobocia (wg BAEL)</p> <p>8.6.1 Osoby młode niepracujące, nieuczące się i niedokształcające się</p> <p>8.9.1 Udział procentowy turystyki w PKB</p> <p>8.9.2 Udział miejsc pracy w zrównoważonym przemyśle turystycznym w ogólnej liczbie miejsc pracy w przemyśle turystycznym</p>	<p>Powstały nowe dobrej jakości miejsca pracy, odpowiadające na potrzeby lokalnej gospodarki i rynku pracy, zwłaszcza w sektorach rolnictwa i przetwórstwa, zielonych technologii i IT oraz zrównoważonej turystyki.</p>
--	--	---	--	--

¹⁷ Dokument „Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i zadania Agendy 2030” nie zawiera odniesienia do dziedzictwa przyrodniczego. Dziedzictwo przyrodnicze zostało włączone w zakres priorytetów tematycznych oraz uwzględnione w matrycy w efekcie konsultacji społecznych Planu współpracy rozwojowej w 2021 roku.

	przedsiębiorczość (CZR 8)	<p>8.2 Osiągnąć wyższy poziom wydajności gospodarczej poprzez dywersyfikację, modernizację technologiczną i innowacje, a także poprzez skupienie się na sektorach o wysokiej wartości dodanej oraz o wysokim wskaźniku pracochłonności</p> <p>8.3 Promować politykę rozwojową wspierającą działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje, oraz zachęcającą do wychodzenia z szarej strefy i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych</p> <p>8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem – Liczba założonych działalności gospodarczych, w szczególności wśród osób młodych i kobiet, a także na obszarach wiejskich – Liczba projektów biznesowych powstałych w wyniku działań projektowych, w szczególności wśród osób młodych i kobiet, a także na obszarach wiejskich – Liczba nowo powstałych grup producenckich, kooperatyw i spółdzielni – Liczba nowo powstałych organizacji non-profit – Liczba zakupionych i zainstalowanych maszyn i urządzeń w przedsiębiorstwach objętych wsparciem – Liczba osób przeszkolonych z zakresu otwierania, prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej, w szczególności wśród osób młodych 	<p>Wzrosła przedsiębiorczość oparta na innowacyjnych narzędziach i technologiach.</p> <p>Spośród wymienionych sektorów rozwinęły się w szczególności: zrównoważona turystyka, sektor rolno-spożywczy, przetwórstwo, zielone technologie, IT, gospodarka odpadami.</p> <p>Wzrosła przedsiębiorczość osób młodych i kobiet, a także przedsiębiorczość na obszarach wiejskich.</p> <p>Zwiększył się potencjał instytucjonalny władz lokalnych do wspierania rozwoju przedsiębiorczości.</p>

		<p>lokalną kulturę, dziedzictwo przyrodnicze¹⁸ i produkty</p>	<p>i kobiet, a także na obszarach wiejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedstawicieli biznesu, którzy zdobyli nową wiedzę lub umiejętności – Liczba przedsiębiorstw, które zaadoptowały nowe narzędzia/nowe technologie – Liczba godzin doradztwa/ konsultacji dla przedsiębiorców – Udział grupy producenckiej, kooperatywy, spółdzielni pracy w danym rynku – Poziom wydatków na prace badawczo-rozwojowe – Liczba uzyskanych certyfikatów, patentów, licencji, znaków towarowych – Wdrożone lub usprawnione standardy/procesy/systemy produkcji, zarządzania i sprzedaży – Wysokość środków w budżecie zabezpieczonych na cel wspierania przedsiębiorczości lokalnej 	
--	--	--	---	--

¹⁸ Dokument „Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i zadania Agendy 2030” nie zawiera odniesienia do dziedzictwa przyrodniczego. Dziedzictwo przyrodnicze zostało włączone w zakres priorytetów tematycznych oraz uwzględnione w matrycy w efekcie konsultacji społecznych Planu współpracy rozwojowej w 2021 roku.

			<ul style="list-style-type: none"> – Liczba nowych programów wspierania przedsiębiorczości lokalnej <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>8.2.1 Roczne tempo wzrostu realnego PKB na 1 pracującego</p> <p>8.9.1 Udział procentowy turystyki w PKB</p> <p>8.9.2 Udział miejsc pracy w zrównoważonym przemyśle turystycznym w ogólnej liczbie miejsc pracy w przemyśle turystycznym</p>	
	redukcja nierówności (CZR 10)	<p>10.2 Do 2030 roku umożliwić i promować uczestnictwo w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym wszystkich ludzi, bez względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, status ekonomiczny bądź inne czynniki</p> <p>10.3 Zapewnić równe szanse oraz zmniejszać istniejące nierówności poprzez eliminowanie dyskryminujących praw, polityk i praktyk oraz promować</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba szkoleń dla kadry/personelu pracującego z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym – Liczba przeszkolonych pracowników organizacji społecznych świadczących wsparcie na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem – Liczba wprowadzonych ułatwień/usprawnień i/lub zniesionych barier w dostępie do usług społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem. – Liczba akcji/kampanii/wydarzeń integracyjnych, zwiększających świadomość społeczną nt. 	<p>Dostęp do usług społecznych osób z grup zagrożonych wykluczeniem poprawił się.</p> <p>Zostały wdrożone działania w kierunku zmniejszenia nierówności i grup marginalizowanych, w tym mające na celu zwalczanie wszelkich form przemocy wobec kobiet i dziewcząt.</p>

		odpowiednią legislację, polityki i działania w tym zakresie	<p>problemów i potrzeb osób z grup zagrożonych wykluczeniem</p> <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>10.2.1 Stopa ubóstwa po transferach społecznych</p> <p>10.3.1 Poczucie zagrożenia dyskryminacją</p>	
	zrównoważone miasta (CZR 11)	<p>11.3 Do 2030 roku zintensyfikować zrównoważoną urbanizację sprzyjającą włączeniu społecznemu oraz możliwości partycypacji w zintegrowanym i zrównoważonym planowaniu i zagospodarowaniu ludzkich osiedli we wszystkich krajach</p> <p>11.6 Do 2030 roku zmniejszyć wskaźnik per capita niekorzystnego oddziaływania miast na środowisko, zwracając szczególną uwagę na jakość powietrza oraz gospodarkę odpadami komunalnymi i innymi rodzajami odpadów</p> <p>11.7 Do 2030 roku zapewnić łatwy, powszechny i sprzyjający integracji społecznej dostęp do bezpiecznych terenów zielonych i przestrzeni publicznej, szczególnie kobietom,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba szkoleń, kursów, warsztatów, spotkań kierowanych do administracji w zakresie wzmocnienia zdolności planowania miejskiego – Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych usług komunalnych, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami i zabezpieczenia przeciwpożarowego – Liczba mieszkańców zniszczonych terenów miast, które zostały poddane odbudowie/rewitalizacji – Obszar poddany odbudowie/rewitalizacji – Liczba mieszkańców, która uzyskała dostęp do otwartych publicznych przestrzeni – Liczba nowych połączeń pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi 	<p>Wzrosła administracyjna zdolność planowania i rewitalizacji miast sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi.</p> <p>Poprawiła się jakość życia mieszkańców miast.</p>

		<p>dzieciom, osobom starszym i osobom z niepełnosprawnością</p> <p>11.a Wspierać korzystne ekonomicznie, społecznie i środowiskowo połączenia pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi poprzez wzmocnienie planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomie krajowym i regionalnym</p> <p>11.b Do 2030 roku znacząco zwiększyć liczbę miast i osiedli ludzkich opracowujących i wdrażających zintegrowane polityki oraz plany dążące do zwiększenia integracji społecznej i efektywności wykorzystywania zasobów, łagodzenia skutków i przystosowania do zmian klimatycznych, odporności na skutki klęsk żywiołowych. Rozwijać i wdrażać kompleksowe zarządzanie ryzykiem klęsk na wszystkich poziomach, zgodnie z Ramowym programem działania z Sendai na rzecz ograniczania ryzyka katastrof na lata 2015-2030 (Sendai Framework</p>	<p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>11.2.1 Odsetek ludności o dogodnym dostępie do środków transportu publicznego według grup wieku, płci oraz z uwzględnieniem udogodnień dla osób z niepełnosprawnością</p> <p>11.7.1 Przeciętny udział terenów zabudowanych stanowiących przestrzeń publiczną dostępną dla wszystkich w terenach zabudowanych ogółem, według grup wieku, płci i osób z niepełnosprawnością</p> <p>11.c.1 Udział finansowego wsparcia dla najmniej rozwiniętych państw przeznaczonego na budowę i modernizację trwałych, odpornych i zasobooszczędnych budynków wykorzystujących lokalne zasoby</p>	
--	--	--	--	--

		for Disaster Risk Reduction 2015–2030)		
		11.c Wspierać kraje najstabilniej rozwinięte, w tym poprzez pomoc finansową i techniczną, w budowaniu zrównoważonych i stabilnych budynków z wykorzystaniem miejscowych materiałów		
Zdrowie (CZR 3)		<p>3.1 Do 2030 roku zmniejszyć globalny wskaźnik umieralności okołoporodowej do poziomu poniżej 70 przypadków na 100 000 żywych urodzeń</p> <p>3.2 Do 2030 roku wyeliminować przypadki zgonów, którym można zapobiec, wśród noworodków i dzieci poniżej piątego roku życia. Wszystkie państwa będą dążyć do ograniczenia umieralności noworodków i osiągnięcia maksymalnego poziomu 12 przypadków zgonów na 1000 żywych urodzeń i umieralności dzieci poniżej piątego roku życia do maksymalnie 25 przypadków na 1000 żywych urodzeń</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających z odnowionej infrastruktury/podmiotów leczniczych – Liczba oraz powierzchnia wyremontowanych pomieszczeń w ośrodkach zdrowia – Liczba osób z dostępem do przeszkolonego personelu medycznego – Liczba zabiegów i konsultacji medycznych przeprowadzonych przez przeszkolony personel – Liczba przeszkolonego personelu medycznego – Liczba godzin zrealizowanych programów, szkoleń i staży szkoleniowych 	<p>Jakość i dostępność opieki zdrowotnej poprawiły się, w tym w zakresie opieki okołoporodowej oraz przeciwdziałania i leczenia chorób zakaźnych.</p> <p>Wzrosła świadomość społeczności lokalnej na temat zdrowego żywienia dzieci do lat 5.</p> <p>Wzmocniła się zdolność krajów Partnerstwa Wschodniego w dziedzinie wczesnego ostrzegania, redukcji ryzyka oraz zarządzania krajowym i globalnym ryzykiem w obszarze zdrowia.</p>

		<p>3.8 Zapewnić powszechną opiekę zdrowotną, w tym zabezpieczenie przed ryzykiem finansowym, dostęp do wysokiej jakości podstawowej opieki zdrowotnej oraz bezpiecznych, skutecznych, wysokiej jakości, przystępnych cenowo leków i szczepionek</p> <p>3.d Wzmocnić zdolność wszystkich krajów, szczególnie państw rozwijających się, w zakresie wczesnego ostrzegania, redukcji ryzyka oraz zarządzania krajowym i globalnym ryzykiem w obszarze zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób leczona za pomocą nowego wyposażenia medycznego – Liczba oraz rodzaj przekazanego sprzętu, w tym specjalistycznego, i materiałów medycznych – Liczba wdrożonych lub ulepszonych procedur sanitarnych i medycznych – Liczba zrealizowanych godzin zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej – Liczba odbiorców, do których skierowane były zajęcia edukacyjne <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>3.1.1 Współczynnik umieralności matek</p> <p>3.1.2 Odsetek urodzeń żywych z pomocą fachową</p> <p>3.2.1 Współczynnik umieralności dzieci w wieku 0-4 lata</p> <p>3.2.2 Współczynnik zgonów noworodków, tj. dzieci w wieku 0-27 dni</p> <p>3.8.1 Zasięg podstawowych świadczeń zdrowotnych (określany jako średni zasięg podstawowych świadczeń zdrowotnych na podstawie monitorowanych interwencji, włączając opiekę nad matką, noworodkiem</p>	
--	--	---	---	--

			<p>i dzieckiem, choroby zakaźne, choroby niezakaźne, wydajność i dostęp do świadczeń wśród ogółu ludności i w grupach nieuprzywilejowanych)</p> <p>3.b.1 Odsetek ludności objętej docelowo wszystkimi szczepieniami przewidzianymi w krajowym programie szczepień</p>	
<p>Klimat i zasoby naturalne (CZR 6, 7, 13, 15)</p>	<p>działania na rzecz klimatu (CZR 13)</p>	<p>13.1 Wzmocnić zdolności adaptacyjne i odporność na zagrożenia klimatyczne i klęski żywiołowe we wszystkich krajach</p> <p>13.2 Włączyć działania na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu do krajowych polityk, strategii i planów</p> <p>13.3 Zwiększyć poziom edukacji, świadomości oraz potencjał ludzki i instytucjonalny w zakresie łagodzenia zmian klimatu, adaptacji do nich, ograniczenia skutków zmian klimatu oraz systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Obszar objęty działaniami zapobiegawczymi i naprawczymi w odniesieniu do kwestii środowiska – Liczba podjętych działań zapobiegawczych i naprawczych oraz opracowanych procedur dotyczących ograniczania skutków zmian klimatycznych i wywołanych działalnością człowieka – Zakres dostosowania wewnętrznych przepisów prawa do norm unijnych w wyniku podjętych interwencji – Liczba przekazanego/zainstalowanego wyposażenia – Liczba przeszkolonych ratowników – Liczba godzin i ilość zorganizowanych szkoleń/ćwiczeń z zakresu reagowania w sytuacjach klęsk żywiołowych 	<p>Wzrosła zdolność administracji publicznej w zakresie zapewnienia skutecznego zarządzania środowiskiem.</p> <p>Nastąpił wzrost zdolności operacyjnych, w szczególności dotyczących tworzenia systemów zarządzania informacją, wczesnego ostrzegania, redukcji ryzyka oraz zarządzania ryzykiem, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom wynikającym z działalności człowieka, a także wzrost zdolności zarządzania kryzysowego.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – Liczba i rodzaj nabytego wyposażenia ratowniczego (w tym sprzęt ochrony osobistej) – Liczba godzin szkoleniowych z zakresu obsługi wyposażenia ratowniczego – Liczba opracowanych i wdrożonych procedur reagowania w sytuacjach klęsk żywiołowych – Liczba materiałów edukacyjnych przygotowanych na potrzeby szkoleniowe <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikiem dla celów globalnych:</u></p> <p>13.1.3 Odsetek jednostek samorządu terytorialnego, które przyjęły i wdrożyły lokalne strategie redukcji ryzyka klęsk żywiołowych zgodne z krajową strategią redukcji ryzyka klęsk żywiołowych</p>	
	czysta woda i warunki sanitarne (CZR 6)	6.2 Do 2030 roku zapewnić wszystkim ludziom dostęp do odpowiednich i godziwych warunków sanitarnych i higieny oraz wyeliminować praktyki defekacji na otwartej przestrzeni, przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które zyskały dostęp do infrastruktury wodno-sanitarnej – Liczba i rodzaj zbudowanej infrastruktury sanitarnej – Liczba szkoleń/warsztatów/spotkań nt. gospodarki odpadami oraz gospodarką wodną z udziałem społeczności lokalnej 	Nastąpiła poprawa dostępności podstawowej infrastruktury wodno-sanitarnej, w szczególności w instytucjach użyteczności publicznej oraz dużych skupiskach miejskich.

		<p>potrzeby kobiet, dziewcząt i osób w szczególnie trudnej sytuacji</p> <p>6.3 Do 2030 roku poprawić jakość wody poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń, likwidowanie wysypisk śmieci, ograniczenie stosowania szkodliwych substancji chemicznych i innych niebezpiecznych materiałów. Zmniejszyć o połowę ilość nieoczyszczonych ścieków oraz znacząco podnieść poziom recyklingu i bezpiecznego ponownego wykorzystania materiałów w skali globalnej</p> <p>6.b Wspierać i wzmacniać udział lokalnych społeczności w poprawie gospodarowania zasobami wodnymi i polepszaniu infrastruktury sanitarnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przekazanego sprzętu/infrastruktury służącego poprawie gospodarki odpadami oraz gospodarki wodnej – Liczba podjętych działań oraz opracowanych procedur dotyczących gospodarki odpadami oraz wodną – Liczba podjętych działań oraz opracowanych procedur dotyczących gospodarki odpadami oraz gospodarki wodnej, gwarantujących zaangażowanie społeczności lokalnej – Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach/spotkaniach <p><u>Wskaźniki powiązane z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>6.2.1 Odsetek ludności korzystającej z bezpiecznie zarządzanych usług kanalizacyjnych, w tym stanowisk do mycia rąk z dostępem do wody i mydła</p> <p>6.3.1 Odsetek oczyszczanych ścieków przemysłowych i komunalnych w stosunku do ścieków wytworzonych (Ilość ścieków wymagających oczyszczenia oczyszczonych w stosunku do ilości ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzanych do wód lub do ziemi)</p>	<p>Zwiększył się też udział lokalnych społeczności w gospodarowaniu zasobami wodnymi i zarządzaniu infrastrukturą sanitarną.</p>
--	--	--	---	--

			<p>6.b.1 Odsetek jednostek samorządu terytorialnego z ustalonymi i wdrożonymi zasadami i procedurami dotyczącymi udziału społeczności lokalnych w gospodarowaniu zasobami wodnymi i infrastrukturze sanitarnej</p>	
	<p>lasy i różnorodność biologiczna (CZR 15)</p>	<p>15.1 Do 2030 roku zapewnić ochronę, przywracanie i zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych i śródlądowych oraz usług ekosystemowych, jakich dostarczają, w szczególności lasów, mokradł, terenów górskich i terenów suchych, zgodnie z zobowiązaniami międzynarodowymi</p> <p>15.2 Do 2030 roku promować wdrażanie zrównoważonego gospodarowania wszystkimi typami lasów; zahamować proces wylesiania, odtworzyć zdegradowane lasy; znacząco zwiększyć zalesienie oraz ponowne zalesienie na poziomie globalnym</p>	<p>Obszar, na którym podjęto działania prowadzące do zachowania bioróżnorodności, ochrony i odtworzenia zrównoważonego użytkowania ekosystemów</p> <p><u>Wskaźnik powiązany z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>15.1.1 Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej kraju</p> <p>15.1.2 Odsetek terenów lądowych i wód powierzchniowych istotnych dla różnorodności biologicznej objętych ochroną - według typu ekosystemu</p> <p>15.2.1 Postęp w kierunku zrównoważonej gospodarki leśnej</p>	<p>Działania na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, ochrony, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania ekosystemów doprowadziły do poprawy sytuacji na danym obszarze.</p>

	<p>odnawialne źródła energii (CZR 7)</p>	<p>7.1 Do 2030 roku zapewnić powszechny dostęp do przystępnych cenowo, niezawodnych i nowoczesnych usług energetycznych</p> <p>7.2 Do 2030 roku znacząco zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w globalnym miksie energetycznym</p> <p>7.b Do 2030 roku rozbudować infrastrukturę i zmodernizować technologie umożliwiające dostęp do nowoczesnych i zrównoważonych usług energetycznych dla wszystkich mieszkańców krajów rozwijających się, w szczególności państw najstabilniej rozwiniętych, rozwijających się małych państw wyspiarskich i rozwijających się krajów śródziemnych, zgodnie z ich programami rozwojowymi</p>	<p>Liczba osób/podmiotów korzystających z dostępu do energii ze źródeł odnawialnych i technologii energooszczędnych</p> <p><u>Wskaźnik powiązany z poniższymi wskaźnikami dla celów globalnych:</u></p> <p>7.1.1 Odsetek ludności z dostępem do elektryczności</p> <p>7.1.2 Odsetek ludności wykorzystującej podstawowo czyste paliwa i technologie</p> <p>7.2.1 Udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto</p>	<p>Zwiększył się potencjał sektora publicznego w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii oraz poprawił się dostęp do usług energetycznych ze źródeł odnawialnych oraz technologii energooszczędnych, w szczególności w instytucjach użyteczności publicznej.</p>
--	---	---	---	--

Załącznik IV Zestawienie projektów realizowanych w 2023 r. w ramach drugiego i trzeciego modułu

Projekty wdrażane przez organy administracji publicznej - moduły z 2021 roku

Nr projektu	Nazwa projektodawcy	Tytuł projektu	Kraj	Kwota dofinansowania w PLN III moduł
DWR/ADM 2021/014/3	MFIPR	Wzrost konkurencyjności gruzińskich regionów i rozwój przedsiębiorczości	Gruzja	800 000,00
DWR/ADM 2021/003/3	MSWiA	Wzmocnienie gotowości i zdolności reagowania gruzińskich służb ratowniczych poprzez rozwój ośrodka szkolenia straży pożarnej	Gruzja	543 600,00
DWR/ADM 2021/005/3	MSWiA	Analiza oraz plan rozwoju sieci jednostek ratowniczych w ramach zarządzania kryzysowego Gruzji	Gruzja	388 000,00
DWR/ADM 2021/009/3	MFIPR	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i konkurencyjności ukraińskich regionów	Ukraina	1 570 991,00
DWR/ADM 2021/004/3	MSWiA	Regionalne Centra Szkolenia Ratowniczego-wsparcie systemu kształcenia OSP oraz zawodowych służb ratowniczych na Ukrainie, część II	Ukraina	917 600,00
DWR/ADM 2021/026/3	MEiN	Program Stypendialny Rządu RP im. Konstantego Kalinowskiego - „Solidarni z Białorusią”	Białoruś	9 742 000,00
DWR/ADM 2021/025/3	MEiN	Program stypendialny im. Stefana Banacha	wybrane kraje Ameryki Łacińskiej, Afryki, Europy, Azji Centralnej i Kaukazu Południowego	10 724 472,00

Projekty wdrażane przez organy administracji publicznej - moduły z 2022 roku

Nr projektu	Nazwa projektodawcy	Tytuł projektu	Kraj	Kwota dofinansowania w PLN II moduł
DWR/ADM 2022/004/2	MSWiA	Szkolenia policjantów w zakresie wieloaspektowych działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego Gruzji	Gruzja	482 320,00
DWR/ADM 2022/008/2	MSWiA	Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego Policji Granicznej Republiki Mołdawii w obszarze przeciwdziałania przestępczości transgranicznej	Mołdawia	377 000,00
DWR/ADM 2022/005/2	MSWiA	Wsparcie Generalnego Inspektoratu ds. Sytuacji Nadzwyczajnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Mołdawii - Etap II	Mołdawia	350 000,00
DWR/ADM 2022/001/3	MFIPR	Wsparcie administracji publicznej na Ukrainie w implementacji Państwowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2021-2027 w obszarze rozwoju i rewitalizacji obszarów miejskich - kontynuacja	Ukraina	1 298 916,00
DWR/ADM 2022/003/3	MSWiA	Wsparcie prewencji społecznej na Ukrainie poprzez rozwój edukacji dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży przy wykorzystaniu sal edukacyjnych	Ukraina	540 600,00
DWR/ADM 2022/006/3	MSWiA	Poprawa efektywności działań grupy poszukiwawczo-ratowniczej Ukrainy poprzez podniesienie kompetencji kadry zarządzającej, doskonalenie umiejętności technicznych członków grupy oraz rozbudowę centrum treningowego - poligonu grupy	Ukraina	231 730,00

Projekty modułowe wyłonione w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2021”

Numer oferty	Nazwa oferenta	Tytuł projektu	Kraj	Kwota dotacji w PLN III moduł
DWR/PPR 2021/030/3	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Wsparcie rozwoju systemu ratownictwa medycznego w Etiopii	Etiopia	2 243 935,00
DWR/PPR 2021/013/3	Społeczno – Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukator”	Każde dziecko jest ważne - systemowe wsparcie lokalnych polityk edukacji przedszkolnej	Gruzja	487 240,00
DWR/PPR 2021/096/3	Caritas Polska	Wsparcie i promocja lokalnej przedsiębiorczości oraz jakości produkcji sera w gminie Achmeta, region Kachetia, Gruzja	Gruzja	248 750,00
DWR/PPR 2021/035/3	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Wsparcie rozwoju systemu ratownictwa specjalistycznego w Kenii	Kenia	2 099 064,00
DWR/PPR 2021/056/3	Polska Akcja Humanitarna	Podnoszenie jakości życia i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych poprzez kompleksowe wsparcie kooperatyw rolnych oraz szkół w południowej Kenii	Kenia	1 200 979,00
DWR/PPR 2021/036/3	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Wsparcie samorządów i społeczności lokalnych dotkniętych skutkami pandemii COVID-19 i kryzysu gospodarczego w Libanie	Liban	1 339 785,00
DWR/PPR 2021/012/3	Fundacja "Wschód"	Wsparcie kompleksowego rozwoju pszczelarstwa w Mołdawii	Mołdawia	779 090,00
DWR/PPR 2021/114/3	Terra Humana	Ekoturystyczny szlak „PRUTSKIE SKAŁY” w rejonach Edineț, Rîșcani i Glodeni	Mołdawia	349 000,00

DWR/PPR 2021/046/3	Caritas Polska	Integralne wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Zachodnim Brzegu Autonomii Palestyńskiej	Palestyna	1 490 880,00
DWR/PPR 2021/051/3	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Zwiększenie poziomu i dostępu do usług medycznych oraz wielosektorowe wsparcie mieszkańców wsi na Zachodnim Brzegu Jordanu	Palestyna	974 187,50
DWR/PPR 2021/097/3	Fundacja Jagiellońska	Lwów FashionHub - utworzenie FabLab'u oraz wsparcie przedsiębiorczości sektorów kreatywnych	Ukraina	355 300,00
DWR/PPR 2021/077/3	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej	Zwiększenie dostępności systemu ochrony zdrowia oraz poprawa jakości opieki zdrowotnej i społecznej w dziedzinie zdrowia psychicznego	Ukraina	693 240,00

Projekty modułowe wyłonione w konkursie „Polska pomoc rozwojowa 2022”

Numer oferty	Nazwa oferenta	Tytuł projektu	Kraj	Kwota dotacji w PLN II moduł
DWR/PPR2022/ 063/2	Leczymy z Misją	ACUTE: Zdobywanie kompetencji wykorzystywanych w leczeniu stanów nagłych	Kenia	515 982,00
DWR/PPR2022/ 010/2	Fundacja Ekonomiczna Polska-Afryka Wschodnia	Zwiększenie skupu mleka oraz zdolności zarządczych i operacyjnych mleczarni Kondiki i lokalnych spółdzielni rolniczych jako sposób na rozwiązanie problemu strukturalnego zubożenia społeczności wiejskich poprzez wspieranie wzrostu dochodów i zatrudnienia związanego z mleczarstwem oraz ograniczenie zakresu wylesiania i degradacji środowiska,	Tanzania	848 700,00

		przy jednoczesnym wzmocnieniu pozycji kobiet wiejskich w regionie Kilimandżaro w Tanzanii		
DWR/PPR2022/002/3	Fundacja "Wschód"	Rozwój kobiecej przedsiębiorczości w regionach wiejskich Mołdawii	Mołdawia	795 720,00
DWR/PPR2022/042/2	Stowarzyszenie Polska Misja Medyczna	"O Wood Yaye fo xa Tebandong" integralna pomoc medyczna dla matki i dziecka w Senegalu	Senegal	930 012,50
DWR/PPR2022/062/2	Fundacja ADRA Polska (Adventist Development And Relief Agency Polska)	Zwiększenie dostępu do usług dla dzieci niepełnosprawnych i młodzieży z zaburzeniami zachowania w Gruzji	Gruzja	354 041,10
DWR/PPR2022/047/2	Caritas Diecezji WarszawskoPraskiej	Rozbudowa i remont istniejącej infrastruktury szkolnej w Kambii i Rokupr w Dystrykcie Kambia (Sierra Leone)	Sierra Leone	533 460,00
DWR/PPR2022/014/2	Fundacja Dobra Fabryka	Wyrównujemy szanse – poprawa jakości edukacji i modernizacja żeńskich szkół zawodowych w Joalu i Dakarze	Senegal	436 850,00
DWR/PPR2022/060/2	Polska Akcja Humanitarna	Poprawa warunków i jakości życia oraz przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatycznych poprzez wsparcie szkół i kooperatyw rolniczych w Kenii	Kenia	1 635 466,00
DWR/PPR 2022 (jst)/003/2	Gmina Sadowie	Inteligentna chłodnia do warzyw i owoców: optymalizacja łańcucha dostaw i zwiększenie dochodowości drobnej produkcji rolnej w Mołdawii	Mołdawia	497 000,00
DWR/PPR2022/003/2	Stowarzyszenie Na Rzecz Szkolnictwa Specjalnego w Tczewie	Dobry start. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych w Municipality Zestafoni	Gruzja	568 100,00
DWR/PPR2022/039/3	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Wsparcie sektora medycyny ratunkowej w regionie Dar es Salaam	Tanzania	1 843 030,00
DWR/PPR2022/057/3	Fundacja ICAD	Wsparcie administracji centralnej Gruzji w długofalowym rozwoju zdolności	Gruzja	664 424,00

		operacyjnych ratownictwa górskiego. Podniesienie kompetencji ratowników państwowych w 4 regionach wysokogórskich z zakresu ratownictwa górskiego i pomocy medycznej oraz wspieranie integracji ze środowiskiem wolontariuszy		
DWR/PPR2022/040/3	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej oraz usług wzmacniających odporność i potencjał mieszkańców zagrożonych społeczności Strefy C w rejonie Hebronu i Jeninu	Palestyna	805 135,00
DWR/PPR2022/033/3	Caritas Polska	Integralne wsparcie osób z niepełnosprawnościami w prowincji Hebron Autonomii Palestyńskiej oraz aktywizacja zawodowa kobiet i młodych osób wchodzących na rynek pracy w Strefie Gazy	Palestyna	1 949 875,00
DWR/PPR2022/034/2	Towarzystwo Salezjańskie - Inspektorium (Prowincja) św. Stanisława Kostki	Zwiększenie jakości kształcenia i dostępu do edukacji dla 290 uczniów Salezjańskiej Szkoły Zawodowej Don Bosco Technique w El Fidar w Libanie, poprzez poprawę warunków infrastrukturalnych, podniesienie kwalifikacji kadry i zwiększenie oferty edukacyjnej w latach 2022-2023	Liban	351 225,00
DWR/PPR2022/026/3	Fundacja Centrum Dobroczynności Lekarskiej im. prof. Teresy Adamek-Guzik i Jana Guzika	Poprawa zdrowia w Tanzanii	Tanzania	1 496 400,00
DWR/PPR2022/029/2	Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej	Farmers 4 Climate: Innowacje na rzecz Adaptacji do Zmian Klimatu w Sadownictwie i Winiarstwie w Mołdawii	Mołdawia	389 300,00
DWR/PPR2022/012/3	Fundacja Fenicia imieniem Świętego Charbela	Edukacyjna Zrównoważona Gospodarka Odpadami	Liban	836 166,00

DWR/PPR2022/020/3	Terra Humana	Rewitalizacja szansą na społeczno-gospodarczą aktywizację obszarów zdegradowanych w mołdawskich miastach	Mołdawia	381 150,00
DWR/PPR 2022 (jst)/004/3	Stowarzyszenie Samorządów Euroregionu "Bug"	„Guria – CELEBRATE LIFE”. Opracowanie i wdrożenie strategii marki regionu Guria”	Gruzja	286 250,00

Projekty modułowe wyłonione w konkursie „Pomoc humanitarna 2022”

Numer oferty	Nazwa oferenta	Tytuł projektu	Kraj	Kwota dotacji w PLN II moduł
DWR/PH 2022/021/2	Fundacja "Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej"	Pomoc żywnościowa dla ubogiej ludności lokalnej i uchodźców w prowincji Akkar	Liban	1 500 000,00
DWR/PH 2022/016/2	Stowarzyszenie Polska Misja Medyczna	Pomoc medyczna i dentystyczna dla uchodźców, osób przesiedlonych i ludności lokalnej w guberni Erbil i Al-Hamdaniya w Iraku. Kontynuacja	Irak	1 493 465,00
DWR/PH 2022/017/2	Stowarzyszenie Polska Misja Medyczna	Zapewnienie usług medycznych, w tym ratujących życie, uchodźcom i najuboższej społeczności lokalnej w prowincjach Amman, Irbid, Mafraq i Zarqa w Jordanii	Jordania	1 493 751,00